

ในบทละครอิเล็กทรอนิกส์คลาสสิก โซโฟคลีสและยูริพิดีสได้แสดงความคิดเรื่องการแก้แค้นว่าเป็นสิ่งที่ยุติธรรมหรือไม่ อย่างไร นับเป็นการแสดงความคิดเกี่ยวกับพระเจ้าและศาสนาโอลิมเปียของกรีกสมัยนั้น แม้ว่าบทละครของยูริพิดีสจะแสดงให้เห็นสาเหตุของการแก้แค้นว่า เกิดจากอารมณ์และเหตุผลส่วนตัวของอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม แต่ในเรื่อง "Mourning Becomes Electra" โอนีลได้ขยายสาเหตุของการแก้แค้นให้เห็นชัดยิ่งขึ้นว่า เกิดจากอารมณ์ส่วนตัวของตัวละคร ความวุ่นวายภายในจิตใจซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมอันได้แก่ศาสนา ฐานะทางสังคม ตลอดจนลักษณะนิสัยที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษและปมเพศของตัวละครเอง โอนีลประสงค์จะแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมเหล่านี้เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของครอบครัวแมนนอน มิใช่ตัวพระเจ้า เขาได้แสดงสาเหตุของการกระทำต่าง ๆ อย่างละเอียดและชี้ให้เห็นความกटकันต่าง ๆ ที่ตัวละครได้รับอย่างลึกซึ้ง

เหตุแห่งการกระทำของตัวละคร

แม้อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นตัวเดินเรื่องสำคัญแต่โอนีลก็ได้ให้ความสำคัญแก่ตัวละครอื่น ๆ ด้วยทุก ๆ คนในครอบครัวแมนนอนต่างก็ตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีบีบบังคับให้กระทำสิ่งต่าง ๆ และเราไม่สามารถจำแนกได้โดยเด็ดขาดว่า การกระทำเหล่านั้นขึ้นอยู่กับสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะการกระทำมักเกิดขึ้นจากการผสมผสานของลัทธิศาสนา ฐานะทางสังคมหรือลักษณะนิสัยที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษและปมเพศเป็นหลักใหญ่

1. ศาสนา

ศาสนาจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อชาวตระกูลแมนนอน ในบทละครเรื่องนี้ ศาสนาโปรเตสแตนต์นิกายพิวริตัน (Puritanism) เข้ามาแทนที่พระเจ้าของกรีกที่มีบีบบังคับให้ตระกูลแมนนอนต้องประพฤติตนตามที่กฎศาสนากำหนดไว้ แม้แต่คริสตชนและคนใช้ในบ้านซึ่งมิได้เป็นคนในตระกูลแมนนอนโดยกำเนิดก็ยังถูกกลืนไปด้วยในที่สุด ดังที่โอนีลได้บรรยายว่า

ใบหน้าของคนทั้งสองมีลักษณะสีหน้าเย็นชา ไร้ความรู้สึกใด ๆ เหมือนกับสวมหน้ากากไว้
 ลักษณะนี้เป็นลักษณะพิเศษที่มีอยู่ในตัวแมนนอนทั้งหลาย เป็นสีหน้าที่บ่งถึงความระมัดระวังตัวไม่
 แสดงอารมณ์ให้ผู้ใดล่วงรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากอิทธิพลของคำสอนทางศาสนาเป็นสำคัญ พวกพิริ-
 ตันต์ถือว่ามนุษย์จะต้องไม่ปล่อยคนให้หลงไหลไปกับอารมณ์ จะต้องควบคุมจิตใจและความรู้สึก
 ของตน เพราะอารมณ์จะนำไปสู่การกระทำอันชั่วช้าซึ่งเป็นบาปได้ ดังที่ Perry Miller
 ตั้งข้อสังเกตว่า

When the Passions and Affections of the Soul are broken loose, having shaken off the reins of government, some thrusting the man violently forward to that which is Evil, and others forcing him to fly as fast from that which is good; when they give forth Different commands, and that he may have no leisure to think of them, they fill his Ears with clamour and importunity. ... This is the State of Unregenerate... Care then should be taken to Quell this unhappy Tumult, to reduce every affection within its proper bounds.³⁶

ใบหน้าที่เฉยชาเสมือนกับสวมหน้ากากจึงเป็นสัญลักษณ์ที่โอนี่ใช้แสดงให้เห็นการ
 วางตัวของแมนนอนทั้งหลายตามแบบฉบับของชาวพิริตันที่ปกปิดอารมณ์แท้จริงของตนไว้ไม่ให้
 คนภายนอกล่วงรู้ ดังเช่นลาวิเนียปรารถนาความรักอย่างเต็มเปี่ยม แต่จำต้องเก็บไว้ในใจ
 ไม่กล้าแสดงออกเพราะเป็นสิ่งต้องห้าม

Peter : Hazel feels bad about Orin not writing. Do you think he really loves her?

Lavinia : I don't know anything about love! I don't want to know anything ! (Intensely) I hate love.³⁷

³⁶ Perry Miller, The New England Mind : The 17th Century (Massachusetts : Harvard University Press, 1963), p.261.

³⁷ Eugene O'Neill, "Mourning Becomes Electra", Nine Plays By Eugene O'Neill (New York : The Modern Library, 1959), Act. I p.776.

การระมัดระวังอารมณ์ของชาวพิวริตันนี่เองเป็นเหตุให้พวกเขาปฏิเสธการแสดงออก
ในเรื่องความรักและกามารมณ์ เพราะถือว่าเป็นเรื่องสกปรก น่าละอายที่จะแสดงออกอย่าง
แจ่มแจ้ง เราจะเห็นความคิดนี้ได้ในคำพูดของคริสตินซึ่งประชดประชันลาวิเนีย

✓ What are you moon gazing at? Puritan maidens shouldn't peer
too inquisitively into Spring! Isn't beauty an abomination and
love a vile thing?

(Homecoming, Act. III, p.729.)

เพราะความนับถือศาสนาอย่างเคร่งครัดนี้เองทำให้เอสราต้องประสบกับความล้ม
เหลวในชีวิตแต่งงาน ความระมัดระวังตัวของเอสราในเรื่องอารมณ์ทำให้คริสตินต้องขมขื่น
และผิดหวังเป็นอันมาก เอสรามิได้เป็นอย่างที่เธอคิดฝัน ดังที่เธอสารภาพกับลาวิเนียว่า

I loved him once --- before I married him incredible as that
seems now! He was handsome in his lieutenant's uniform! He was
silent and mysterious and romantic! But marriage soon turned his
romance into disgust.

(Homecoming, Act. II, p.714.)

ทั้งเอสราและลาวิเนียต่างก็ตกอยู่ในกรอบของศาสนา เช่นเดียวกับบรรพบุรุษของ
ตระกูล ทั้งที่ภายในจิตใจต่างก็ปรารถนาที่จะหลุดพ้นจากกรอบนี้ โอนีลได้ใช้สัมพันธภาพ
ประหลาดของมารี คริสตินและลาวิเนียเป็นสัญลักษณ์ของความรักที่เป็นอิสระปราศจากการ
บีบบังคับของกฎศาสนา จะเห็นได้ว่าผู้ชายแมนนอนทุกคนต่างหลงใหลในความรักของสัมพันธ
นี้ สัมพันธภาพจะเป็นสัญลักษณ์แห่งความสละสลวย มีชีวิตชีวาซึ่งพวกเขาแมนนอนไม่เคยมี ทั้งเอสราและ
แมรทเองจึงออกที่จะหลงรักคริสตินไม่ได้ เพราะเธอเปรียบเสมือนตัวแทนของมารี จะเห็นว่า
สัมพันธภาพจะเป็นสัญลักษณ์ที่โอนีลใช้ให้ชักรักกับใบหน้าที่ยิ้มแย้มของพวกแมนนอน แสดงถึงความ
แตกต่างกันระหว่างคนต่างสังคมคือ ระหว่างสังคมของคนภายนอก (เช่นมารีและคริสตินซึ่ง
เป็นคนนอกมาจากแหล่งอื่น ไม่ได้ตกอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมใด) และสังคมตระกูลแมนนอนผู้
เคร่งศาสนาและเป็นผู้มั่งคั่งสูง ส่วนลาวิเนียนั้นแม้เธอจะมีสีหน้าที่ยิ้มแย้มแต่ก็มีสัมผัสของแถม
น้ำตาคล้าย เป็นสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่า เธอเองก็ต้องการความรัก การแสดงออกอย่าง
เสรี แต่ในขณะที่เดียวกัน กรอบของศาสนาและฐานะทางสังคมทำให้เธอไม่สามารถที่จะแสดง

ออกในสิ่งที่เธอปรารถนาได้ ลาวีเนียมีความขัดแย้งทั้งสองอย่างอยู่ในจิตใจ คั้งนั้นการกระทำ
ของเธอจึงขึ้นอยู่กับพลังของทั้งสองแล้วแต่ว่าฝ่ายใดจะมีอำนาจเหนือกว่ากันในขณะใด

ความเคร่งครัดทางศาสนาเป็นพื้นฐานสำคัญเกี่ยวโยงไปถึงฐานะอันสูงส่งในสังคม
ของตระกูลแมนนอนควาย และฐานะสูงทางสังคมนี้ก็เป็กรอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พวกแมนนอน
หลีกเลี่ยงไม่ได้

2. ฐานะทางสังคม

เนื่องด้วยความเชื่อของชาวพิวริตันที่ว่า "In Adam's fall, we sinned all"
ฉะนั้น มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาจะต้องมีการไถ่บาป การปฏิบัติตามกฎของศาสนาอย่างเคร่งครัด
การขยันหมั่นเพียรในการงานและการทำงานหนักด้วยความอุทิศสาคะในโลกรมนุษย์นี้ ตลอดจนถึง
การรับพิศชอบในสังคม สิ่งเหล่านี้จะทำให้มนุษย์มีโอกาสรับพระเมตตาจากพระผู้เป็นเจ้า พระ
พระองค์อาจประทานการไถ่บาปให้แก่คนผู้นั้นได้³⁸

อนึ่ง ใ้มีผู้สังเกตคุณธรรมของพวกพิวริตันว่าได้แก่ความอุทิศสาคะ มัธยัสถ์ ภูัจักกับ-
พิศชอบในสังคม ปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ และระมัดระวังในเรื่องอารมณ์³⁹

ความเชื่อมั่นในกฎของศาสนาทำให้ทุกคนในตระกูลแมนนอน นับแต่บรรพบุรุษพยายาม
สร้างตัวเองจนทำให้ตระกูลแมนนอนกลายเป็นครอบครัวที่สำคัญในแคว้นนิวอิงแลนด์ เอสรานัน
เป็นทั้งนายทหารและผู้พิพากษา เพื่อทำชื่อเสียงให้ครอบครัว และหวังจะให้โอรินรักษาสื่อ-
เสียงของตระกูลสืบต่อไป การเป็นที่นับถือของคนทั่วไปทำให้เอสราภูมิใจในตระกูลของตน

³⁸Richard Croom Beatty, Backgrounds of American Literary Thought
(New York : W.W. Norton & Co., Inc., 1967), p.42.

³⁹Thomas E. Porter, Myth And Modern American Drama (Detroit :
Wayne State University Press, 1969), p.35.

และลาวิเนียเองก็ได้รับคุณลักษณะนี้มาอย่างเต็มเปี่ยม ความพากพวมจึงทำให้พวกเขาต้องรักษาชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเอาไว้ในระดับที่สูงกว่าผู้อื่น ให้สมกับการเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป ความพากพวมนี้พลอยมีอิทธิพลต่อแมนนอนคนอื่น ๆ เช่น คริสติน โอริน และคนใช้ที่จำต้องรับเอาลักษณะนิสัยนี้ไว้ด้วย ใบหน้าที่เย็นชาเหมือนหน้ากากจึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่คนตัวเองออกจากสังคมภายนอก ไม่ต้องการให้ใครล่วงรู้สิ่งไม่ดีต่าง ๆ ในครอบครัว นอกเหนือไปจากการเป็นสัญลักษณ์แห่งการควบคุมอารมณ์ที่แท้จริงของคนไว้ภายใน

That's the Mannon look. They all have it. They grow it on their wives. Seth's grewed on it too, didn't you notice --- from bein' with'un all his life. They don't want folks to guess their secrets.

(Homecoming, Act. I, p.691.)

และความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตระกูลเอาไว้ทำให้ลาวิเนียจำต้องสนับสนุนให้โอรินฆ่าตัวตายโดยทางอ้อม เป็นการแสดงให้เห็นชัดว่า เธอกลัวว่าความลับทั้งหมดจะถูกเปิดเผยโดยโอริน ถ้าคนภายนอกล่วงรู้ความเลวร้ายในครอบครัว ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลก็จะพินาศลง

Orin! Forgive me (She turns to go and her eyes catch the eyes of Mannons in the portraits, fixed accusing on her defiantly.)
Why do you look at me like that? Wasn't it the only way to keep your secret, too? ...

(The Haunted, Act. II, p.856.)

โอรินเลือกใช้แคว้นนิวอิงแลนด์เป็นฉากแสดงถึงสังคมที่เข้มงวด เต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ เพราะตามความเป็นจริงแล้วนิวอิงแลนด์เป็นดินที่แห้งแล้ง ไม่สมบูรณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มีความเคร่งครัดในด้านความเป็นอยู่ทั้งทางฐานะในสังคมและศาสนาโดยเฉพาะพวกที่มีความมั่งคั่ง และตระกูลผู้ดี ดังนั้น สภาพแวดล้อมเช่นนี้จึงทำให้ตระกูลแมนนอนต้องยอมรับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมเพื่อผูกมัดศีลธรรมของครอบครัว ยอมรับสภาพที่มีชีวิตอยู่อย่างตายทั้งเป็น ทั้ง ๆ ที่แท้จริงแล้ว ความปรารถนาในส่วนลึกของจิตใจก็คือ การหลุดพ้นเป็นอิสระจากพันธะที่เกิดจากรูปร่างทางสังคมของตน และหวังที่จะหลีกเลี่ยงชีวิตที่เข้มข้นแห้งแล้ง ไกลจากสังคมพิวริตัน ด้วย

เหตุนี้คนในตระกูลแมนนอนจึงต่างฝันที่จะไปใช้ชีวิตอยู่ที่เกาะแปซิฟิกใต้ เพราะ ณ ที่นั้นพวกเขาสามารถมีความสุขและมีความรักที่มีอิสระ สามารถแสดงออกได้อย่างแจ่มแจ้งและเปิดเผย โอนีลได้ใช้แคว้นนิวอิงแลนด์และเกาะแปซิฟิกใต้เป็นสัญลักษณ์หมายถึงสังคมสองแห่งที่มีความขัดแย้งกันคือ แคว้นนิวอิงแลนด์ซึ่งเป็นสังคมพิวริตันและเกาะซึ่งเป็นสังคมที่ห่างไกลจากกฎเกณฑ์ของพื้นแผ่นดินใหญ่ของอเมริกา สังคมที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและเป็นอิสระซึ่งพวกแมนนอนสามารถปลดปล่อยอารมณ์ของตนได้อย่างเสรี ดังเช่นลาวิเนียเมื่อเธอได้มาที่วิวเกาะอิทธิพลแห่งความบริสุทธิ์ ปราศจากกฎเกณฑ์ของชาวเกาะทำให้ลาวิเนียแสดงความรู้สึกปรารถนาในส่วนลึกของหัวใจคือ ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสดชื่นและเต็มไปด้วยความรัก เธอได้แสดงออกปฏิกิริยาที่มีชีวิตชีวา สดใส แสดงอารมณ์เปิดเผยและร่างกายมีสีสันรสชาติสวยงาม

I love those islands. They finished setting me free. There was something there mysterious and beautiful a good spirit of love coming out of the land and sea. It made me forget death.

(The Haunted, Act. I, scene II, p.384.)

ส่วนคนในตระกูลแมนนอนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเฮสรา คริสติน หรือโอรินต่างก็พยายามแสวงหาความสุขที่จะใช้ชีวิตในเกาะด้วยจุดประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพราะเป้าหมายในกฎประเพณีและฐานะในสังคมที่ตนแบกไว้ และต้องการจะตั้งต้นชีวิตใหม่ที่ดีกว่าเดิม แต่ความหวังของทุกคนต้องล้มเหลวลงสิ้นเชิง เพราะทุกคนไม่สามารถจะหลุดพ้นจากความเป็นแมนนอนได้ แม้วางจะพยายามอย่างไรก็ตาม

3. ปมเพศ

ปมเพศก็เป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทต่อการกระทำของตัวละครในตระกูลแมนนอน โดยเฉพาะตัวลาวิเนีย ตามหลักจิตวิทยาแล้ว ปมเอคิปุสในตัวหญิงและชายจะมีอยู่ด้วยกันทุกคน เว้นแต่จะมีมากหรือน้อยกว่ากัน พรอยคได้กล่าวถึงปมเอคิปุสไว้ว่า

The Oedipus Complex consists of a sexual cathexis for the parent of opposite sex and a hostile cathexis for the parent of

the same sex.⁴⁰

ลาวิเนียมีปมเอคิปุสที่เด่นชัดเป็นพิเศษอันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างบิคา (เอสรา) กับมารคา (คริสติน) เพราะกฎข้อบังคับทางศาสนานั้นเองที่ทำให้เอสราและคริสตินไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกให้แก่กันได้อย่างลึกซึ้ง ทั้ง ๆ ที่เอสราที่รักคริสตินมาก และเนื่องด้วยคริสตินไม่สามารถจะทำลายกรอบของศาสนาและฐานะทางสังคมที่ผูกมัดเอสราได้ จึงทำให้เธอเกลียดชังเอสรามากขึ้น ดังนั้นความเกลียดชังจึงแผ่แผ่มายังลาวิเนียผู้เป็นเครื่องเตือนใจให้เธอรำลึกถึงความผิดหวังทางอารมณ์ที่เธอได้รับ ตั้งแต่คืนวันแต่งงาน การขาดความสนใจจากแม่ ปราศจากความรักและการหนุนใจจึงทำให้ลาวิเนียทุ่มเทความรักให้กับบิคาและถือเอาบิกาเป็นแบบฉบับทั้งทางกิริยาท่าทางและลักษณะนิสัย เพราะปมเอคิปุสนั้นเอง จึงทำให้ลาวิเนียต้องการย้ำความแตกต่างจากคริสตินเพื่อแสดงให้เห็นว่า เธอเป็นลูกบิกามากกว่ามารคา ลาวิเนียจึงถือเอาบิกาเป็น super-ego ของเธอ ดังที่พรอยดกล่าวไว้ว่า super-ego ของคนเรานั้นมักจะได้รับตกทอดมาจากบิกามารคา โดยเฉพาะทางด้านศีลธรรม super-ego เป็นสิ่งที่บังคับตัวเราและมีอำนาจเหนือตัวเร่อีกชั้นหนึ่ง⁴¹ นอกจากนั้นลาวิเนียมักแสดงให้เห็นอยู่เสมอว่า เธอรักบิกาไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือกิริยาท่าทางการเดินและน้ำเสียงที่หวานเย็นซา

I love Father better than anyone in the world. There is nothing I wouldn't do — to protect him from hurt!

(Homecoming, Act I, p.704.)

⁴⁰ Calvin S. Halk and Gardner Lindzey, Theories of Personality (2nd ed; New York : John Wiley & Sons, Inc., 1970), p.51.

⁴¹ Robert Maynard Hutchinsons (ed.) "Freud" Great Books of the Western World (Chicago : Encyclopedia Britannica Inc., 1952, pp. 196 - 197.

ในขณะที่เดียวกัน ปมเอคิปุสในตัวยังทำให้ลาวิเนียมีความอิจฉาคริสตินในฐานะที่แย่งความรักส่วนหนึ่งไปจากบิดา ลาวิเนียจึงตั้งตัวเป็นปฏิปักษ์กับมารดา ซึ่งดิซิงเคนเพื่อแย่งความรักจากเอสตราและโอรินให้มากที่สุด ลาวิเนียจึงหวงเอสตราและอิจฉาคริสติน เพราะทุกคนไม่ว่าจะเป็นเอสตรา โอรินหรือแมกระทั่งแวนท์ซึ่งตนแอบหลงรักเพราะมีใบหน้าคล้ายกับเอสตรา ต่างก็รักและสนใจคริสตินทั้งสิ้น พรอยดได้ยกตัวอย่างอารมณ์อิจฉาที่เกิดขึ้นกับตนเองไว้ว่า

J' ai trouvé en moi, comme partout ailleurs, des sentiments d' amour envers ma mère et de la jalousie envers mon père, sentiments qui sont, je crois, communs à tous les jeunes enfants.⁴²

อนึ่ง การที่ลาวิเนียหลงรักแวนท์เพราะมีใบหน้าคล้ายคลึงกับเอสตรา นั้น ก็เนื่องมาจากปมเอคิปุสเช่นกันที่ว่า ลูกผู้หญิงมักจะปรารถนาในตัวชายที่คล้ายคลึงกับบิดาของตน เพราะความรักบิดาที่มีมากกว่ามารดา ในทำนองเดียวกัน ลูกผู้ชายก็มักจะมีความรักในตัวมารดา มากกว่าและปรารถนาหญิงที่คล้ายคลึงกับมารดาของตน⁴³

ความอิจฉามารดาที่แวนท์หลงรักจึงทำให้ลาวิเนียฆ่าแวนท์ที่มารดาเองก็รักคอยเพื่อจะได้แก้แค้นมารดาอย่างสะใจ ลาวิเนียต้องการให้มารดาเจ็บปวดทรมานจิตใจเพื่อให้สาสมกับที่แย่งความรักไปจากเธอจนหมด ข้อนี้เป็นสาเหตุใหญ่ นอกเหนือไปจากความรักบิดา และต้องการแก้แค้นแทนบิดา

ความรักบิดาและรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ตกทอดมาจากบิดาไม่ว่าจะเป็นทางด้านศีลธรรม การเคร่งในศาสนาหรือหยิ่งในเกียรติตระกูลของตนนั้น มีมากจนกระทั่งลาวิเนียไม่สามารถจะหลุดพ้นได้แม้ว่าในส่วนลึกของจิตใจ ลาวิเนียจะมีความรู้สึกส่วนหนึ่งคล้ายคลึงกับคริสติน

⁴² O. Mannoni, Freud (Paris : Aux Editions du Seuil, 1968), p.62.

⁴³ Robert Maynard Mitchinsons (ed.), op.cit., pp.582 - 5.

ก็ตาม นั่นคือความปรารถนาในความรักและความอิสระจากกรอบต่าง ๆ ของตระกูล ความรู้สึกส่วนนี้แสดงออกอย่างชัดเจนเมื่อคริสตินตาย อิทธิพลจากสังคมภายนอกคือเกาะที่ตนได้ไปเที่ยวมีส่วนช่วยให้ลักษณะนิสัยของลาวิเนียในส่วนที่คล้ายคลึงกับมารคาเปิดเผยขึ้น ลาวิเนียได้สละความเป็นแมนนอนทิ้งไป และแสดงความต้องการที่จะมีชีวิตอย่างคนทั่วไป ปราศจากกฎเกณฑ์ที่มีอิสระเช่นผู้อื่น โอนีลได้แสดงให้เห็นชัดโดยการเน้นความคล้ายคลึงของลักษณะภายนอกที่ลาวิเนียมีเหมือนกับคริสติน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายสไล การพู่จางและกิริยาท่าทางที่ปฏิบัติออกมาอย่างเปิดเผย เช่นที่คริสตินเคยประพฤติ

Oh, Peter, hold me close to you. I want to feel love! Love is all beautiful! I never used to know that! I was a fool! (She kisses him passionately. He returns it, aroused at the same time a little shocked by her boldness.) ---

(The Haunted, Act. II, p.834.)

แต่ความรู้สึกส่วนนี้ไม่สามารถเอาชนะความเป็นแมนนอนของลาวิเนียได้ ดังเช่นการที่ลาวิเนียต้องตัดสินใจฆ่าเจ้าหน้าโอรินให้ฆ่าตัวตายเพื่อรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูลในที่สุดหรือแม้แต่วงที่เธอต้องการจะตั้งตนชีวิตใหม่ โดยการแต่งงานกับปีเตอร์ การพลั้งปากเอชชอแมรนต์ (Freudian slip) ได้เตือนเธอว่าไม่สามารถจะหลอกตนเองได้อีกต่อไป เธอไม่สามารถลืมเลือนอดีตที่ผ่านมาและความทรงจำในอดีตได้อย่างสิ้นเชิง ลาวิเนียจึงยอมรับการลงโทษตนเองโดยการกลับเข้าสู่ความเป็นแมนนอนอีกครั้งหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่า super-ego ที่ได้รับจากเฮสราทางคานศีลธรรมนั้น ครอบงำจิตใจของเธอ เพราะพรอยด์ได้กล่าวไว้ว่า คนที่มี super-ego สูงจะมีความรู้สึกผิดเมื่อได้กระทำการที่ตรงข้ามกับศีลธรรมที่ตนรับไว้⁴⁴ อนึ่ง กฎของพิวริตันนั้นถือว่า มนุษย์จำต้องมีความกล้าหาญ ยอมเผชิญกับความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับเรา ดังนั้นลาวิเนียจึงลงโทษตัวของเธออย่าง รุนแรง ด้วยลักษณะนิสัยของแมนนอน

⁴⁴Ibid., p.44.

I'm the last Mannon. I've got to punish myself. Living alone here with the dead is a worse act of justice than death or prison! --- I'll live alone with the dead and keep their secrets.

(The Haunted, Act. IV, p.866.)

ในขณะที่ลาวิเนียรักบิดาอย่างมากมายนั้น โอรินก็มีปมเอคิปัสติดปกติเช่นกัน ฉะนั้นความรู้สึกและลักษณะนิสัยจึงเอนเอียงไปทางมารดามากกว่า และรู้สึกเหนื่อยหน่ายที่จะต้องปฏิบัติตนเป็นพวกแมนนอนทั้งหลาย เขาพยายามที่จะหนีไปให้พ้นจากสังคมแมนนอนเสมอ โอรินก็ใจที่บิดาทายลงเพราะเขาจะได้มีอิสระและหมกมุ่นที่จะแย่งความรักจากมารดาไป การที่โอรินยอมฆ่าแบรินทั้นมีใจต้องการแก้แค้นแทนบิดาคงเช่นลาวิเนีย หากโอรินหวังคริสตินและอิฉนาที่แบรินทั้นมาแย่งความรักจากแม่ โอรินหวังว่าเมื่อฆ่าแบรินทั้นสำเร็จ คริสตินคงจะหวนกลับมารักตนมากเช่นเดิม แต่คริสตินกลับฆ่าตัวตายตามแบรินทั้นไป แม่กระนั้นปมเอคิปัสในตัวโอรินก็ยังไม่คลายกลับยึดลาวิเนียไว้แทนที่มารดาของตน เพราะความที่โอรินสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของลาวิเนียซึ่งคล้ายคลึงกับมารดาที่ตนรักอย่างชัดเจน

You don't know how like your mother you've become, Winnie. I don't mean only how pretty you've gotten --- I mean the change in your soul, too --- it grew like mother's soul --- Can't you see I'm now in Father's place and you're Mother?

(The Haunted, Act. I, Scene II, p.827.)

ปมเพศนี้เองที่เป็นเหตุให้โอรินฆ่าแบรินทั้น ทอมาความสำนึกผิดว่าตนเป็นผู้ทำให้มารดาฆ่าตัวตาย จึงทำให้เขาหมกมุ่นและต้องฆ่าตัวตายเมื่อลาวิเนียใช้คำพูดที่คล้ายคลึงกับมารดากล่าวเป็นทางชักนำ โอรินจึงตัดสินใจที่จะฆ่าตัวตายทันที เพราะจิตผูกพันกับมารดาอยู่ตลอดเวลา

--- You want to drive me to suicide as I drove Mother! She is speaking now through you! (More and more hypnotize by this train of thought) Yes! It's the way to peace to find her again --- Death is an island of peace, too --- Mother will be waiting for me there ---.

(The Haunted, Act. III, p.854.)

ไม่เพียงแต่ลาวิเนียและโอรีนเท่านั้น แม้แต่แมรันทก็มมเพศอย่างแรงกล้าในตัว เพราะความรักแม่จึงทำให้แมรันทคิดแก้แค้นพวกแมนเชอนที่ปล่อยให้มารคาของคนออกอยาก โดยสร้างทำเป็นหลงรักคริสติน และช่วงชิงมาจากเอสรา แต่ในที่สุดแมรันทเองก็หลงใหล คริสตินอย่างจริงจัง เพราะคริสตินชวนให้ตนนึกถึงมารคาเช่นกัน

Brant (to Lavinia) : You're so like your mother in some way. You won't meet hair like yours and hers again in a month of Sundays. I only know of one other woman who had it. --- It was my mother. --- Yes, she had beautiful hair like your mother's that hung down to her knees.

(Homecoming, Act. I, p.704.)

ความรักแม่ของแมรันทเห็นโทษอีกคนหนึ่งเมื่อเขาโกรธลาวิเนียจนถึงกับจะทำร้ายเธอเมื่อเหยียดหยามมารี แมรันทใจ

Brant : (Then rage at the insult to his mother overcoming all prudence --- springs to his feet threateningly) Belay, damn you! --- or I'll forget you're a woman --- no Mannon can insult her while I ---

(Homecoming, Act. I, p. 704.)

จะเห็นได้ว่าตัวละครแมนเชอนมีองค์ประกอบทั้งภายในและภายนอก ช่วยส่งเสริมและผลักดันให้กระทำสิ่งต่าง ๆ ขึ้น นั่นคือปมทางด้านจิตวิทยาภายในและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีบีบบังคับให้ละครต้องกระทำหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นไปสู่ผลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มิใช่เป็นสิ่งบังเอิญที่เกิดขึ้นมา โอนีลได้ใช้หลักเหตุผลตามแนวจิตวิทยาแบบของฟรอยด์ และมีเหตุผลในการสร้างตัวละครของเขา และได้พยายามเน้นวิธีการนี้อย่างเด่นชัด

วิจารณ์บทละครอิลเลกตราของโอนีล

ถ้าเปรียบละครชุดนี้กับบทละครของโซโฟคลีสและยูริพิทิสแล้ว จะเห็นว่าโอนีลรับตำนานอิลเลกตรามาจากบทละครของยูริพิทิสมากกว่า เพราะยูจีน โอนีล ให้ความสนใจในอารมณ์ ความรู้สึกและเหตุผลต่าง ๆ ของตัวละคร เช่นที่ยูริพิทิสให้ความสนใจในจิตใจของตัว

ละครเช่นกัน แต่โอนี่ได้ขยายแยกแยะชัดแจ่มกว่า เขาพิจารณาหาเหตุผลในการกระทำของตัวละครอย่างลึกซึ้งกว่า ทำให้ตัวละครมีสิ่งช่วยให้เข้าใจใจไม่แง้ใจกัน และแม้ว่าโอนี่จะใช้หลักสมัยใหม่ต่าง ๆ เข้าช่วยในการสร้างบทละครชุดนี้ เขาก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของละครกรีกไว้เพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้ละครจะมีลักษณะเป็นกรีกก็ตาม แต่ก็ยังสามารถแสดงความคิดซึ้งและความซับซ้อนของโครงเรื่องและตัวละครได้ ฉะนั้นนอกจากการเปลี่ยนแปลงชื่อบุคคล สถานที่และกาลสมัยโดยยังคงความเป็นกรีกแล้ว วิธีการใช้ละครชุดและลูกค้อยังมีประโยชน์ในการเสนอความคิดซึ้งของโครงเรื่องและตัวละครได้ด้วย

โอนี่ใช้วิธีการละครชุดให้เป็นประโยชน์ในการขยายความตามโครงเรื่อง โดยแสดงให้เห็นภูมิหลังของตัวละคร อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อตัวละครแต่ละเรื่อง ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอยู่ในตัว และเสนอแง่มุมต่าง ๆ ให้กระจ่างชัด ซึ่งเมื่อประสมประสานกันเป็นละครทั้งชุดแล้ว จะช่วยให้ผู้เกิดความรู้สึกเข้าใจสาเหตุของการกระทำของตัวละครมากกวาบทละครคลาสสิก ซึ่งมีได้แสดงความคิดซึ้งของพฤติกรรมทางจิตมากไปกวาการเสนอทางคานส์ลธรรมและปรัชญากรีก

ในละครเรื่องแรก "Homecoming" โอนี่ได้ขยายความจากตำนานตั้งแต่ตอนที่ออกาเมนอนกลับจากสงคราม เข้าเมืองอาร์โกสและถูกโคลเทมเนสตรากับอีจิสทุสรวมมือกันฆาตยา ในบทละครของยูริพิดีสนั้น ออกาเมนอนไม่ได้มีบทบาทใดเลย คงมีแต่การทาวความถึงด้วยการเล่าเรื่องเกริ่นให้ผู้ครุพอสังเขปถึงสาเหตุของการแก้แค้นเพียงสิบบรรทัดแรกเท่านั้น ใน "Homecoming" โอนี่นำมาขยายถึงร้อยสามสิบแปดหน้า แสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของออกาเมนอนหรือเอสราอย่างละเอียด ตลอดจนภูมิหลังและลักษณะนิสัยของตัวละครเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ดูเข้าใจและเห็นใจการกระทำของแต่ละคน ในช่วงเกริ่นเรื่องโอนี่ได้ใช้ลูกคู้ระคับชาวบ้านเป็นผู้บรรยายถึงฐานะและความเป็นไปของพวกแมนนอน โดยเฉพาะเอสราที่เป็นเสมือนผู้รับลักษณะนิสัยของบรรพบุรุษสืบต่อมา

He is able, Ezra is! Folks think he's cold blooded and uppish, cause he's never got much to say to'em. But that's only the Mannon's way. They've been top dog around here for near on two

hundred years and don't let folks forgit it.

(Act. I, p.689.)

ในละครบทนี้ผู้ดูจะได้รู้ถึงลักษณะเด่นของตระกูลแมนนอนทุกคน โอนีลได้ใช้สัญลักษณ์ของไบหน้าที่เย็นชาช่วยแสดงให้เห็นอิทธิพลของศาสนาและสังคมที่มีต่อแมนนอน ความระมัดระวังที่จะไม่ให้ผู้ใดล่วงรู้ถึงอารมณ์ภายในและเรื่องราวใด ๆ ของตระกูล โอนีลได้ใช้ตัวประกอบปีเตอร์และเฮเซลแทรกเข้ามาในเรื่องนี้ด้วย เพื่อช่วยเสริมถึงความแตกต่างระหว่างคนในตระกูลแมนนอนและตระกูลอื่นที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ปีเตอร์และเฮเซลซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในละครเรื่องต่อไปมองโลกด้วยสายตาที่สับสนวิสัยทัศน์ และไม่ต้องการที่จะช่วยอยู่เสมอเช่นลาวิเนีย ทั้งนี้เพราะปีเตอร์และเฮเซลไม่มีข้อเสียเช่นพวกแมนนอนทั้งหลายนั่นคือความหยิ่งในตระกูลมากเกินไป และไม่มีข้อขัดแย้งภายในครอบครัวเช่นตระกูลแมนนอนด้วย

นอกจากอิทธิพลของศาสนาและสังคมที่ก่อให้เกิดลักษณะนิสัยความประพฤติและความเย็นชาของพวกแมนนอนแล้ว โอนีลยังแสดงให้เห็นอิทธิพลของปมเพศที่แสดงออกทางการกระทำและคำพูดอีกด้วย นับตั้งแต่ลาวิเนียซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน เช่นเมื่อเอสรากลับจากสงคราม เธอพยายามที่จะแย่งความใกล้ชิดเอสร่า จากคริสตินแม้กระทั่งการเดินเวียนวนไม่ยอมนอนหลับเหมือนกับจะคอยรบกวนคนทั้งสอง

Christine : ... Did you hear Vinnie the first part of the night?
She was pacing up and down before the house like a sentry
guarding you. She didn't go to bed until two. I heard the
clock strike.

(Act. IV, p.744.)

การที่ลูกคู่ (Seth) สังเกตความคลาคลั่งระหว่างเอสร่าและแมนทช่วยย้ำปมเพศในตัวลาวิเนียมากขึ้นคือ แสดงถึงอิทธิพลของปมเพศที่ว่า เหตุใดลาวิเนียจึงหลงรักแมนทและอิทธิพลของปมเพศนี้เองที่นำไปสู่การแก้แค้นของลาวิเนียในบทต่อไป โอนีลแสดงให้เห็นปมเพศที่ทำให้โอเลกตรารับเอาภริยาที่มาจากบิดาและความเกลียดชังมารดาจึงทำให้พยายามแต่งกายและทำตัวให้ผิดแผกไปจากคริสติน การใส่ชุดค่าคงแต่แรกเริ่มนี้ เป็นสัญลักษณ์ที่จะ

แสดงถึงความผิดแปลกกับมารดาที่แต่งงานเสีย เพื่อว่าความคล้ายคลึงระหว่างเธอและมารดา จะใกล้เคียงไป

ในบทนี้โอนีลได้เน้นให้เห็นสาเหตุที่คริสตินฆ่าเอสราควยว่า เกิดขึ้นจากความกดดันทางสภาพแวดล้อมที่บีบรัดตัวเธอ ตลอดจนความผิดหวังในชีวิต โอนีลแสดงให้เห็นว่า คริสตินพยายามอดทนมานานจนความอดทนนั้นใกล้สิ้นสุดลงเมื่อได้พบกับแบรนท์ เพราะความคล้ายคลึงโอรินประกอบกับความปรารถนาจะให้พ้นจากแมนนอนทำให้เธอรักแบรนท์และยึดเขาเป็นที่พึ่ง แต่เธอจะมีความสุขกับเขาได้ก็ต่อจากจักษุเอสราให้พ้นทางเสียก่อน ความขมขื่นของเธอในการอยู่กับเอสราจึงเป็นเหตุผลที่ชวนให้เห็นใจแม้ว่าการฆ่าเอสราควยความตั้งใจจะเป็นสิ่งที่น่ากลัวก็ตาม โอนีลแสดงให้เห็นว่า คริสตินก็เหมือนกับโคลเทมเนสตราที่ตั้งใจฆ่าสามีของตน มีชีวิตเกิดจากความโกรธชั่ววูบ แต่เธอได้วางแผนมานานแล้ว

If he died suddenly now, no one would think it was anything but heart failure. I've been reading a book in father's medical library. (She reaches in the sleeve of her dress and takes out the slip of paper she had written on)... Get this at some druggist's down by the waterfront the minute you reach there ... He's taking medicine. I'll give him his medicine. Oh, I've planned it carefully. (Act. II, pp.721 - 2.)

ส่วนแบรนท์เล่าในละครเรื่องแรกนี้ก็ได้แสดงให้เห็นเหตุที่เขาเข้ามาพัวพันกับครอบครัวเอสราเนื่องจากปมเพศในตัว ความปรารถนาที่จะแก้แค้นแทนมารดาทำให้คิดจะแย่งคริสตินจากเอสรา แต่ในที่สุดก็ขวยปมเพศนี้เองที่ทำให้เขาหลงรักคริสตินและร่วมมือกับเธอในการฆ่าเอสรา

ในขณะเดียวกัน ในบทละครเรื่องนี้โอนีลก็ได้ให้โอกาสเอสราเต็มที่ในการแสดงความรู้สึกของตนเอง โอนีลแสดงให้เห็นภาพชายที่มีฐานะ ชื่อเสียงดีในสังคมแต่กลับต้องประสบกับความผิดหวังในครอบครัว จากคำพูดของเอสราทำให้เราล่วงรู้ว่า การที่เขาทำงานหนักทุกอย่างนั้นเป็นเพราะความล้มเหลวในชีวิต ความปรารถนาที่จะลืมความขมขื่นในเรื่องนี้มากกว่าความต้องการชื่อเสียง

... Why I became a judge and mayor and such vain truck, and why folks in town look on me as so able! ... Not for what I wanted most in life! Not for your love! No! Able only to keep my mind from thinking of what I'd lost! ...

(Act. II, p.739.)

ประสบการณ์ที่ได้เห็นแต่ความตายในสนามรบ ทำให้เอสราต้องการจะตั้งตนชีวิตใหม่กับคริสติน โอนีลได้ใช้เกาะเป็นสัญลักษณ์ของชีวิตใหม่ที่เอสราต้องการระหว่างตัวเขาและคริสติน เช่นเดียวกับเป็นสัญลักษณ์ของสังคมใหม่ที่คริสตินและแบรนท์ปรารถนาจะใช้ชีวิตร่วมกันให้ห่างไกลจากสังคมแมนนอน ความต้องการที่จะเปลี่ยนชีวิตใหม่ การกลับตัวได้ของเอสราจึงเป็นสิ่งที่น่าเห็นใจ

เมื่อพิจารณาแล้วแก่นทางอารมณ์ของละครนั้นจะได้แก่ความรักและความเกลียดตัวละครทุกคนนั้น ปรารถนาในความรักทั้งสิ้น และจุดที่น่าไปสู่การแก้แค้นของตัวละครไม่ว่าจะเป็นแบรนท์ คริสติน หรือลาวิเนีย ต่างก็เกิดจากรักบุคคลหนึ่งและเกลียดบุคคลหนึ่งทั้งสิ้น การแก้แค้นในเรื่องแรกนั้นนำไปสู่การแก้แค้นในบทที่สองต่อไป และถ้าเปรียบว่าละครชุดนี้เป็นละครเพียงเรื่องเดียวแล้ว เรื่องแรกก็เปรียบเสมือนหน้าหนังสือไปสู่การกระทำของตัวละครนั่นเอง

เมื่อสังเกตวิธีการแต่งละครในเรื่องแรกนี้ จะเห็นว่าโอนีลทำให้เห็นความคล้ายคลึงของตัวละครทั้งทางรูปร่างและปมเพศอย่างชัดเจนมาก อาจเป็นไปได้ว่า การย่ออย่างชัดเจนเช่นนี้เป็นจุดประสงค์ของโอนีลที่จะให้ผู้อ่านถึงจุดประสงค์ของเขาในการเขียนบทละครชุดนี้ว่าเน้นหนักในทางจิตวิทยาตามที่เขากล่าวเสมอว่า "ชะตากรรมทางจิตใจของครอบครัวแมนนอน" (a psychological fate of the family) แต่วิธีการของโอนีลในตอนจบของเรื่องที่ให้ลาวิเนียพรวพรากเข้ามาในฉากทันทีที่เอสราองเรียกเพียงครั้งเดียวนั้นดูเหมือนการจงใจจะให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ลาวิเนียรอท่าที่จะก้าวเข้ามาทุกเมื่อ โอนีลให้ลาวิเนียกล่าวแก่ว่า เคลิ้มไปเหมือนได้ยินเสียงมีการองเรียกจึงวิ่งเข้ามาซึ่งดูไม่สมจริง อย่างไรก็ตามวิธีการนี้อาจเป็นการช่วยให้เหตุการณ์ดำเนินไปสู่การกระทำเร็วขึ้น คือช่วยให้ลาวิเนียพบเหตุที่จะ

ต้องแก้แค้นได้คือ ยาท่คริสตินีโซมาเอสร่าและในขณะที่เดียวกันก็แสดงถึงความเอาใจใส่ที่ ลาวินเนียมีต่อบิดาเป็นพิเศษ แม้นในยามหลับเธอก็ยังมีจิตผูกพันอยู่กับเอสร่าดังที่เธอกล่าวว่า

Mannon : (... His eyes are fixed on her in a terrible accusing glare. He tries to call for help but his voice fades to a weary whisper)

Help! Vinnie! (... Lavinia appears in doorway. She is dressed as at the end of Act Three, ... she stands, dazed and frightened and hesitating, as if she had just awakened).

Lavinia : I had a horrible dream ---- I thought I heard Father calling me it woke me up ... (Homecoming, Act. IV, p.747.)

ส่วนในเรื่อง *The Hunted* ซึ่งเป็นตอนที่สองนี้ได้ขยายความจากบทละครของ ยูริทีกิส โดยจับตอนที่ไอเรสต์สลัดขังมายังเมืองของตน พบกับอีเลกตราและถูกชักชวนให้แก้แค้นเรื่อยไปจนถึงการฆาตกรรมและโคโลเทมเนสตรา บทละครกรีกนั้นเน้นการกระทำในช่วงนี้เสียแปลกลิบเปอร์เซนต์ ประมาณสามสิบเจ็ดหน้าจากสี่สิบเจ็ดหน้า และบทละครของไอเน็ตก็ยังคงรักษาความสำคัญของการกระทำจุดนี้ไม่เปลี่ยนแปลง หากแต่ก่อนที่จะถึงจุดสำคัญของเรื่องคือการแก้แค้นไอเน็ตไม่ลืมย้ำลักษณะพิเศษของพวกแมนนอนก่อนเนื่องจากละครเรื่องแรกก่อน นั่นคือความตระหนงในศักดิ์ศรีของตระกูลเกินไปเพื่อให้ผู้ดูไม่ลืมลักษณะนิสัยอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ไอรินและลาวินเนียประสบกับชะตากรรมอันเศร้าหมองในภายหลัง ไอเน็ตได้ใช้ประโยชน์จากลูกคูแบกกรีกแทรกเข้ามาในที่นี้ โดยให้ลูกคูระคับชาวบ้านเป็นผู้พาภรรยาที่จรจัด นอกจากนั้นยังให้เฮเซลดัมเข้ามาในเรื่องนี้อีกเพื่อที่จะย้ำความแตกต่างระหว่างสังคมแมนนอนและคนปกติทั่วไปในสังคมระคับเดียวกันด้วย คริสตินีซึ่งเป็นคนภายนอกตระกูลแมนนอนมาก่อน ได้ช่วยให้ผู้ดูเห็นความแตกต่างได้ชัดขึ้น เมื่อเธอกล่าวแสดงความเสียสละความสละใสมีชีวิตชีวาที่เธอเคยมีเช่นเฮเซลดัมมาก่อน

I was like you once long ago before. (Then with bitter longing)
If I could only have stayed as I was then! Why can't all of us remain innocent and loving and trusting? ...

(Act. I, p.759.)

โอรินได้เข้ามาสัมผัสภาพสำคัญในเรื่องนี้ และได้มีการปูพื้นให้เห็นถึงปมเพศและความ
 อ่อนแอในตัวของเขา สองสิ่งนี้เป็นผลให้เขาคตกเป็นเครื่องมือของลาวาเนียในการฆ่าแบรนท์
 อย่างง่ายดาย ความอ่อนแอของโอรินนั้น เป็นลักษณะนิสัยเช่นเดียวกับโอรสตีซึ่งโอรินได้คง
 ไว้ อันจะเห็นได้จากคำสารภาพของโอรินว่า เพราะความกลัวจึงทำให้เขายึดสู้เพื่อป้องกันชีวิต
 ตนเองในสงคราม ส่วนปมเพศของโอรินเป็นสิ่งที่ทำให้เขาฆ่าแบรนท์เพราะความหึงหวงในตัว
 คริสติน โอรินนำเอาจิตวิทยาของฟรอยด์มาใช้อย่างชัดเจนในตัวโอริน เมื่อเขาแสดงความก
 ใจที่พอตายเพื่อว่าเขาจะได้แทนที่พ่อ ส่วนเกาะที่โอรินผูกกับคริสตินนั้นเป็นสัญลักษณ์ของมาร
 คาคอนที่โอรินยึดแน่นและหวังเป็นที่พักพิงตลอดไป

... I only felt you all around me. The breaking of the waves
 was your voice. The sky was the same color as you eyes. The warm
 sand was like your skin. The whole island was you. (He smiles
 with a dreamy tenderness) A strange notion, wasn't it? But you
 needn't be provoked at being an island because this was the most
 beautiful island in the world as beautiful as you. Mother!

(Act. II, p.776.)

อิทธิพลของปมเพศในตัวโอรินเห็นได้ชัดจากจิตใจสำนึกของเขาที่คิดจะฆ่าพ่อทุกขณะ
 และโอรินเองก็ได้สังเกตความผิดปกติของเขาครั้งนี้เมื่อเขาฆ่าแบรนท์เพราะความหึงหวง
 คริสติน

Orin : (as if talking to himself) This is like my dream. I've
 killed over and over.

Lavinia : Orin!

Orin : Do you remember me telling you how the faces of the men
 I killed came back and changed to Father's face and finally
 became own.

(Act. IV, p.803.)

คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงหลักจิตวิทยาปมเอ็ดิปัสที่ โอรินนำมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับตัว
 ละครของเขาที่คิดจะฆ่าพ่อหรือคู่แข่งที่จะมาแย่งความรักของเขาจากมารดาไป เป็นการชี้ให้
 เห็นปรัชญาของโอรินที่มีผู้ตั้งข้อสังเกตควยว่า มนุษย์เรานั้นถูกบังคับจากพลังที่มองไม่เห็น โดย

เฉพาะอำนาจทางจิตวิทยาให้กระทำบางสิ่งบางอย่างลงไป และความปรารถนานั้นมักจะแสดงออกมาทางจิตใต้สำนึก " To O'Neill, the order of existence which he refers to as "Fate" is to be sought in the force of human psyche."⁴⁵

แม้ว่าโอรินเต็มใจร่วมมือกับลาวิเนียในการแก้แค้น แต่โอรินได้ขยายความให้เห็นชัดว่า ลาวิเนียเป็นตัวละครสำคัญในการฆ่าแบรนท์โดยยุยงส่งเสริมโอริน ลาวิเนียเป็นผู้วางแผนที่จะพิสูจน์ให้โอรินรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างคริสตินและแบรนท์ ซึ่งนับเป็นการจงใจของเธอ ส่วนโอรินนั้นฆ่าแบรนท์เพราะความโกรธชั่ววูบที่เห็นภาพอันก่อให้เกิดความริษยา แต่หลังจากโมหะคลายลง เขากลับแสดงความเข้าใจแบรนท์เสียด้วยซ้ำ

If I had been he I would have done what he did! I would have loved her as he loved her, and killed father too for her sake!

(Act. IV, p.803.)

อนึ่ง ในบทละครตอนที่สองนี้ โอรินได้แสดงให้เห็นชัดว่า การแก้แค้นของลาวิเนียมิใช่เพื่อบิดาและศักดิ์ศรีของตระกูล ดังที่เธอล่าวอ้าง หากเป็นการแก้แค้นให้กับตนเองเพราะอิจฉาคริสตินที่แย่งความรักไปจากแบรนท์เป็นสาเหตุใหญ่ ฉากทะเลาะระหว่างคริสตินและลาวิเนียแสดงให้เห็นการชิงดีชิงเด่นระหว่างมารดาและลูกสาวที่พยายามแย่งโอรินและแบรนท์ตลอดเวลา

Christine : ... I told him how you lied about my trip to New York for revenge! --- because you loved Adam yourself! (Lavinia makes a movement like a faint shuddered is immediately still and frozen again) ... Oh, believe me, I'll see to it that came out if anything ever gets to a trial! I'll show you to the world as a daughter who desired her mother's lover and then tried to get her

---

⁴⁵ Doris V. Falk, O'Neill And The Tragic Tension (New York : Rutgers University Press, p.6.

11/11/29

ให้รู้ถึงอดีตที่คอยหลอกหลอนชาวแมนนอนที่เหลือนอยู่ ๘ เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของการกระทำที่
 เกิดขึ้นในอดีตของตระกูล ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษไม่ว่าจะเป็นคำ-
 ส่วนทางศาสนาหรือฐานะทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยของคนตระกูลนี้ จนแทรกซึมเข้าไป
 สายเลือดยากจะสลัดทิ้งหรือลืมเลือนได้ ทั้งโอรินและลาวิเนี่ยนั้นถูกรบกวนด้วยการกระทำ
 ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตตลอดเวลา โอรินนั้นเป็นคนที่มีความรู้สึกไวกว่าจึงไม่สามารถจะหลุด
 พนจากการกระทำต่าง ๆ ได้เกาะที่ไปเที่ยวจึงหมดความหมายสำหรับโอริน เพราะคริสตินได้
 ตายไปแล้ว เกาะอันเคยเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของมารดาที่โอรินยึดเป็นที่พึ่งจึงไม่มีอิทธิพลใดๆ
 สำหรับเขา ค่ายปมเพศที่มีอยู่อย่างแรงกล้าจึงทำให้โอรินยึดถือเอาลาวิเนี่ยนเป็นที่ยึดเหนี่ยว
 แทนคริสติน หวังหวังลาวิเนี่ยนของการจะเก็บไว้คนเดียว และไม่ต้องการที่จะให้ตกไปเป็นของ
 ผู้อื่นเพราะประสาทที่ต่าง เกรียคของเขาจึงทำให้โอรินคล้ายคลึงกับบิคาโคโยโมรุตัว ตรงกัน-
 ข้ามกับลาวิเนี่ยนที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด แต่งกายสวยงามคล้ายคลึงกับมารดา เป็นภาระ
 แสดงให้เห็นอิทธิพลของปมเพศที่ว่า เมื่อหมกมุ่นแข่งขันจึงแสดงออกตามที่จิตใจต้องการ ค่าย
 ลักษณะนิสัยที่แข็งแกร่งกว่าโอริน เธอจึงพยายามที่จะลืมเหตุการณ์ในอดีตและตั้งตนชีวิตใหม่ ประ-
 กอบกับอิทธิพลของเกาะอันเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของสังคมที่อิสระปราศจากกฎเกณฑ์เช่นสังคม
 แมนนอน ทำให้เธอต้องการจะมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีชีวิตสโลกว่าเก่า น่าสังเกตว่าปมเอคิ-
 ฟูสในตัวของลาวิเนี่ยนแสดงให้เห็นได้ชัดในตอนนี้ว่า มีส่วนทำให้เธอรักแบรนท์เพราะลาวิเนี่ยน
 ยังกำเนียงถึงเกาะที่แบรนท์เคยพูดถึงและชื่นชมได้ จึงพยายามที่จะเดินทางไป ณ ที่นั้น และ
 อิทธิพลของความสุที่ได้รับจึงทำให้เธอคิดต่อต้านกรอบแมนนอนเต็มที่

Lavinia: (... Her eyes are caught by the eyes of the Mannons in
 the portraits and she approaches as if compelled in spite of
 herself until she stands directly under them in front of the
 fireplace. Suddenly she addresses them in a harsh resentful
 voice.) Why do you look at me like that? I've done my duty by
 you! That's finished and forgotten! ...

(Act. I, scene 2, p.826.)

ภาพพจน์ผาผนังเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของคำสั่งสอน กรอบประเพณี ศาสนา และ

ฐานะสังคมที่บรรพบุรุษยึดถือกันต่อมาจนถึงลูกหลาน ลาวีเนียจำต้องอยู่ในกรอบแมนนอน เหลานี้แม่บรรพบุรุษจะตายไปแล้วแต่กรอบแมนนอนก็ยังอยู่และสามารถบังคับบัญชาคนรุ่นหลัง ไปได้อีกเหมือนกันที่โอรินรู้ดีในข้อนี้ จึงไต่ถามทาลาวีเนียว่า

Orin : (points to the portraits mockingly) Picture, if you can; the feelings of the God-fearing Mannon dead at that spectacle!

(Act. I, scene 2, p.832.)

ในละครเรื่องนี้จะเห็นว่าขณะที่ลาวีเนียพยายามต่อต้านกรอบแมนนอน โอรินกลับยอมพ่ายแพ้โดยสิ้นเชิง แม่เฮเซลจะพยายามช่วยให้เขาหลุดพ้นจากกรอบแมนนอนก็ตาม แต่ก็สายเกินไป ความบริสุทธิ์ของเฮเซลกลับทำให้โอรินสำนึกในความผิดของเขามากขึ้น ในเรื่องนี้โอรินได้ให้โอรินเป็นตัวละครคู่ขนาน (foil) ลาวีเนียโดยเป็นผู้สังเกตและวิจารณ์ลาวีเนีย โอรินรู้ถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ลาวีเนียต้องการฆ่าคริสตั้นว่า เกิดจากความเกลียดชังหวงและอิจฉา คริสตั้นมีโชคความตองการจะรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

Orin : ... I thought if I could see it clearly in the past I might be able to foretell what fate is in store for us, Vinnie --- but I haven't dared predict that --- not yet --- although I can guess---

(Act. II, p.840.)

ในขณะที่เดียวกันโอรินก็ได้ให้ลาวีเนียแสดงความร้ายกาจควยการกระทำของตนเอง อีกครั้งหนึ่ง โดยบังคับทางอ้อมให้โอรินฆ่าตัวตาย ทั้งนี้เขออ้างว่าเพื่อรักษาความลับของวงศ์ตระกูลไว้ เฮเซลผู้เข้าไปพัวพันกับครอบครัวแมนนอนมากขึ้นในเรื่องนี้ จึงรู้และเข้าใจลาวีเนียมากขึ้น

Hazel : I'm not accusing him! Don't you dare say that! I'm accusing you! You drove him to it! Oh, I know I can't prove it--- any more than I can prove a lot of things Orin hinted at! But I know terrible things must have happened and that you're to blame for them, somehow!

(Act. IV, p.860.)

ในขณะที่เดียวกัน ทั้งปีเตอร์และเฮเซลก็ได้รับอิทธิพลของพวกเขาแมนนอนไปควยจากการ

ใกล้ชีวิตในครั้งนี้ และปีเตอร์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน คนทั้งสองมีแต่ความ
กระวนกระวาย ยุ่งยากใจ ชีวิตของคนทั้งสองไม่สดใสเหมือนเมื่อครั้งก่อนในเรื่องแรก ๆ
โอนี่ลอาจแสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่แข็งแกร่งย่อมมีอำนาจคุกกลืนมนุษย์ได้
โดยพลังธรรมชาติที่มองไม่เห็นตัว

Peter: (a bitter resentful note coming into his voice) We can't
move too faraway to suit me! I hate this dammed town now and
every one in it!

Lavinia (open her eyes and look at him startledly) I never heard
you talk that way, before, Peter --- bitter! ... (a pause) Peter!
Let me look at you! You're suffering! You're eyes have a hurt look!
They've always been so trustful! They look suspicious and afraid
of life now! ... (Act. IV, p. 863.)

แม้ลาวิเนียจะไม่มีอิรินเป็นผู้ชักชวนมิให้เธอประสบกับชีวิตใหม่แล้ว แต่เธอก็ไม่
สามารถจะหลุดพ้นจากอดีตได้ และในที่สุดความพอกพูนในตนเองจึงทำให้เธอรับผิดชอบทุกสิ่ง
ที่เธอกระทำลงไป ยอมทนทุกข์ในบ้านกับวิญญาณของเหล่าแมนนอนที่ตายไปแล้วในบั้นปลาย
ลักษณะนิสัยของลาวิเนียคือความพอกพูนในตนเองสะท้อนให้เห็นความคิดของโอนี่ลเกี่ยวกับ
มนุษย์ว่า "man is free and responsible agent who brings most of his
grief upon himself through pride."⁴⁶

ในเรื่อง "The Haunted" นี้โอนี่ลได้ชี้ให้เห็นความเป็นตัวละครที่น่าเศร้าของ
ลาวิเนีย ผู้ต้องรับความทุกข์ต่าง ๆ ไว้เพียงคนเดียว ทั้ง ๆ ที่เธอก็พยายามหนีความทุกข์
เหล่านั้นแต่ก็ไม่สำเร็จ สิ่งนี้เป็นการเน้นความคิดของกรีกที่โอนี่ลรับมาคือบาปทุกอย่างที่เกิดขึ้น
ในตระกูลจะต้องตกทอดมาจนถึงลูกหลานถึง เช่นกฎการแก้แค้นที่จะต้องตามล้างตอกันไม่มีที่สิ้นสุด
ถึงเช่นตระกูลของอคาแมนนอนที่มีการล้างแค้นต่อ ๆ กันมาในทำนองเดียวกัน ตระกูลแมนนอน

⁴⁶ Ibid., p.5.

ก็มีกำการแกแค้นตทอคคตอ ๆ กันมาเชนกัน นอกจากนั้นจะเห็นว่าตระกูลของอกาแมนนอนถูกสาป
 แสงจากพระเจ้ามาแต่บรรพบุรุษนับแต่ที่ตนตระกูลหมิ่นพระเจ้าโดยการฆาตกรรมของตนแลวนำไป
 ประกอบอาหารแก่เทพเจ้า โอนีลได้นำความคิดเกี่ยวกับการสาปแช่งนี้มาเปลี่ยนแปลงให้ตระกูล
 แมนนอนมีบาปที่ก่อขึ้นตั้งแต่บรรพบุรุษคือ Abe Mannon ผู้สร้างบ้านใหม่ขึ้นด้วยความเกลียด
 ชังของชายของตนที่แต่งงานกับหญิงไม่มีสกุล ดังที่ลูกคู่กล่าววิจารณ์ว่า

There's been evil in that house since it was first built in
 hate --- and it's kept growin' there ever since as what's happened
 there has proved.

(Act. I, scene 1, p. 822.)

ความเกลียดไม่ได้หายไปจากตระกูลนี้ หากได้ตทอคคตอ ๆ กันมาดังที่โอนีลเสนอ
 ให้เห็นถึงแก่นความรักและความเกลียดในบทละครเรื่องแรก และชาวแมนนอนต่างก็ได้รับ
 เคราะห์กรรมทุกคน ความตายเป็นทางเดียวเท่านั้นที่ทุกคนจะพ้นจากความทุกข์ระทมและ
 การอยู่อย่างขมขื่นเศร้าหมองได้ ยกเว้นลาวิเนียผู้ยอมรับว่า ทุกคนในตระกูลแมนนอนต้อง
 ยอมรับบาปของตระกูลที่มีอยู่ในโลกนี้หรือที่มิตติคัตวามาแต่กำเนิดความความเชื่อทางศาสนา
 เธอซึ่งเป็นแมนนอนคนเดียวที่เหลืออยู่จึงขอรับกรรมทั้งหมดเอาไว้ เป็นการยอมรับคำบอก
 เล่าของศาสนาด้วยที่ว่าพระเจ้าจะเลือกมนุษย์เพื่อรับการไถ่บาปเพียงบางคนเท่านั้น และ
 เป็นที่แน่นอนว่า พระเจ้ามิได้เลือกคนใดในตระกูลแมนนอน ฉะนั้นจึงไม่มีทางใดที่เธอจะ
 คิ่นรนไ้พ้นจากบาปและการลงโทษได้

ละครทั้งสามเรื่องได้ประสมกลมกลืนอย่างดี แต่ละเรื่องเท่ากับเป็นแต่ละองก์ซึ่ง
 ได้แกบทนำ ตัวเรื่องและบทส่งท้ายตามลำดับ ซึ่งโอนีลหวังให้แสดงเหตุของการกระทำ
 (ในบทแรก) การกระทำที่เกิดขึ้น (ในบทที่สอง) และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น (ในบท
 ที่สาม) ละครชุด "Mourning Becomes Electra." นี้เป็นละครชุดที่มีโครงเรื่องซับซ้อนกว่า
 ละครกรีกเพราะต้องแสดงปมต่าง ๆ อันยอกย้อนชวนเงื่อน ความซับซ้อนของลักษณะนิสัยของ
 ตัวละครและแรงจูงใจต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการกระทำของตัวละคร ทั้งนี้เพราะโอนีลประสงค์
 จะแสดงให้เห็นสภาพแวดล้อมและอำนาจความรู้สึกในจิตใจของตัวละครที่ก่อให้เกิดการ

กระทำหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ดังนั้นตัวละครจึงมีบทบาทที่ช่วยแสดงความรู้สึก อารมณ์ของ
 คนมากกว่ารักที่มิเพียงบทรำพันเป็นส่วนใหญ่ โอนีลได้ใช้วิธีการทางละคร เขาช่วยสนับสนุน
 จุดประสงค์ของเขาโดยเน้นฉากที่เกิดขึ้นนอกตัวบ้านทุกครั้งที่ขึ้นคนแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้
 เขาใจแจ่มแจ้งว่า บ้านเป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่เขาต้องการแสดงผลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม
 ไร้ความสโลส กรอบสังคมที่แห้งแล้ง ศาสนาที่เคร่งครัด จากนั้นผู้จะคอยเรียนรู้จิตใจของ
 ตัวละคร อารมณ์ที่ขัดแย้งในใจที่ละน้อยและทำให้ตระหนักว่า บ้านที่แห้งแล้งซึมเศร้าไม่มีชีวิต
 ชีวานั้นเกิดจากคนที่อาศัยอยู่มีความหม่นหมอง มีชีวิตอยู่อย่างตายทั้งเป็นค้ำยันกัน นอกจาก
 นี้เวลาในบทละครชุกมักเป็นเวลากลางคืน มีแสงจันทร์ที่ส่องสว่างเล็กน้อย สิ่งนี้เป็นสัญลักษณ์
 ให้เห็นว่าความปรารถนาที่จะเป็นอิสระจากสภาพแวดล้อมหรือกรอบสังคมนั้น เป็นสิ่งที่ยาก
 เกินจะทำได้ เพราะกรอบแมนนอนนั้นกว้างใหญ่และเคร่งครัดเช่นความมืดที่ปกคลุม ส่วน
 เพลงที่ร้องประกอบในละครซึ่งมักเกิดขึ้นในเวลาที่มีการกระทำที่สำคัญ ๆ เช่นการฆ่าอ้อม
 และตอนจบเป็นเสมือนการย้ำให้ผู้ดูรู้ว่าความหวังของตัวละครที่ต้องการจะพบกับความสุขสม
 หวังนั้นดูจะเลือนลอย ไม่มีวันเป็นจริงไปได้ เป็นการย้ำความหวังที่สูญสิ้นของตัวละครอัน
 เปรียบเสมือนกับแม่น้ำแห่งชีวิตที่มีความสุข แต่ยากที่จะมีผู้ใดไปถึง

Oh, Shenandoah, I long to hear you,
 Away, my rolling river,
 Oh, Shenandoah, I can't get near you
 Way - ay, I'm bound away
 Across the wide Missouri, ...

(Act. IV, p. 866.)

ทั้งฉากเวลาและเพลงยังเป็นตัวเชื่อมละครชุกให้ต่อเนื่องเสมือนเป็นละครเรื่อง
 เดียวกัน มีบรรยากาศเดียวกัน ทำให้ละครชุกสมบูรณ์ไม่ขาดตอน ทำให้ความเป็นเหตุเป็นผล
 ของละครชุกต่อเนื่องกันอย่างสมบูรณ์ขึ้นอีกด้วย

และเมื่อพิจารณาละครทั้งสามเรื่องแล้วจะเห็นความคิดของโอนีลได้ชัดเจนว่า
 ชะตากรรมของมนุษย์นั้นเกิดจากลักษณะนิสัยของมนุษย์เอง และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มนุษย์
 ใช้ถักทอชีวิตของตน ถ้ามนุษย์ไม่ถ่อสิ่งเหล่านั้นจนเคร่งครัดแล้วปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่น่าจะเกิด

ขึ้นถึง เซนปีเตอร์และเฮเซลซึ่งแม้จะเป็นพหุวิทัศน์เช่นพวกแมนนอนก็สามารถมีชีวิตอย่างสคิสโตได้ ความแตกต่างระหว่างตระกูลแมนนอนและสังคมระดับชาวบ้านสะท้อนให้เห็นการใช้ชีวิตเพื่อความสุขของตนเองกับการใช้ชีวิตที่อยู่ในกรอบของสังคม ซึ่งไม่สามารถจะรวมเข้ากันได้ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งหรือหย่อนเกินไป แต่ผู้ที่หนทุกขุทรมานกว่าเห็นจะได้แก่ผู้ที่ไม่สามารถแสดงออกถึงความต้องการในส่วนลึกของจิตใจตนเองอันเป็นความรู้สึกที่แท้จริงของมนุษย์และเปรียบเสมือนพระเจ้าของมนุษย์ที่เกี่ยว กังที บุง (Jung) ผู้มีอิทธิพลทางคานจิตวิทยาต่อไอน์สไตน์หนึ่งกล่าววว่า

Man is in fatal error when he assumes that his conscious ego can fulfil all his needs without acknowledgement of the power of the unconscious, the modern equivalent of the gods.⁴⁷

ความซับซ้อนของตัวละครสำคัญ

ตัวละครสำคัญทุกตัวที่ไอน์สไตน์มี เหตุแห่งการกระทำเกิดจากความกดดันทางเพศ ศาสนาและฐานะในสังคมทั้งสิ้น แต่แรงจูงใจในการกระทำของเขานั้นซับซ้อนมากนัก เพราะบางครั้งตัวละครจะทำอย่างหนึ่งในขณะที่ภายในจิตใจสำนึกต้องการอีกอย่างหนึ่ง หรือการกระทำที่กล่าวอ้างว่าทำไปเพราะเหตุหนึ่งเหตุนี้ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเป็นจริง อย่างไรก็ตามไอน์สไตน์ได้ให้ความเป็นธรรมชาติแก่ตัวละครทั้งหลายของเขาโดยไม่ตัดสินว่าใครถูกหรือใครผิด เขาเสนอแง่มุมที่น่าสนใจของตัวละครแต่ละตัวในการกระทำอย่างละเอียด

1. เอสรา

เอสราเป็นตัวแทนของตระกูลแมนนอนที่ตกอยู่ในกรอบของศาสนาและสังคมที่แท้จริง เพราะความเป็นหัวหน้าครอบครัวเขาจึงต้องกระทำทุกอย่างเพื่อรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลไว้ นับตั้งแต่การนับถือศาสนาอย่างเคร่งครัดและการสร้างตัวเองให้ร่ำรวยและมีเกียรติ

⁴⁷Doris V. Falk, opcit., p. 67.

เช่น การเป็นผู้พิพากษา เทศมนตรี และทหาร เขาจำต้องสำนึกในหน้าที่ที่จะต้องดังกัดศัตรู
ของแมนนอนอยู่เสมอ คำพูดที่เขากล่าวหลังจากกลับจากสงครามว่า

Death made me think of life. Before that life had only made
me think of death.

(Act. III, p.738.)

แสดงถึงความขมขื่นในสมัยก่อนที่เขาต้องแสดงออกและกระทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับ
ความปรารถนาที่แท้จริง เขาจำต้องมีชีวิตอยู่โดยไขว่คว้าแมนนอนนำทางชีวิต เพราะในขณะ
นี้เขาคือผู้นำของตระกูล ต้องคำนึงถึงสิ่งที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่า คนที่ตาย
ไปแล้วยังสามารถบังคับบัญชาชีวิตของคนที่มีชีวิตอยู่ได้ เอสราไม่สามารถแสดงความต้องการ
ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสดใส และเต็มไปด้วยความรักใคร่ ความรู้สึกเช่นนี้ต้องซ่อนอยู่ภายใต้หน้า
กากอันเย็นชาอยู่เสมอ แต่ความต้องการที่แท้จริงของเขาแสดงออกมาให้เห็นโดยการเลือก
คริสติน เพราะเช่นเดียวกับมารี เธอเป็นสัญลักษณ์ของความรื่นเริง มีชีวิตชีวา ซึ่งต่างไป
จากตระกูลแมนนอน

Mannon : ... You're beautiful! You look more beautiful than
ever...only your hair is the same...your strange beautiful hair
hair I always...

(Act. III, p.737.)

ความเป็นแมนนอนทำให้ชีวิตคู่ของเขาต้องสิ้นสุดโดยเอสราไม่รู้ถึงสาเหตุของนั้นแน่ชัด
นัก แม้เขาแน่ใจว่าจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้ชีวิตคู่ของเขาล้มเหลวก็ตาม การที่เอสรา
ไปสงครามไม่ใช่เพราะความปรารถนาในชื่อเสียงดังที่คนอื่นเข้าใจ หากเป็นเพราะเขาต้อง
การจะลืมความขัดแย้งในชีวิตคู่ของเขา และประสบการณ์ในสงครามที่มองเห็นแต่คนตายอยู่
ตลอดเวลา กระตุ้นให้เขาอยากใช้ชีวิตที่มีอยู่อย่างมีความสุข เขาต้องการที่จะคงคืนชีวิตใหม่
กับคริสติน ซักความไม่เข้าใจกัน โอนี้ได้สร้างให้เอสราเป็นคนน่าเห็นใจคนที่เขารู้สึก
สำนึกในความผิดพลาดระหว่างภรรยาและตนเอง เขาจึงพยายามซักความขัดแย้งในชีวิตคู่
และเริ่มต้นชีวิตใหม่ดังที่เขากล่าวว่

Something queer in me keeps me mum about the things I'd like

most to say --- keeps me hiding the things I'd like to show. ...
I want to find what the wall is marriage put between us! You've
got to help me smash it down! ...

(Act. III, p.740.)

น่าเสียดายที่ว่า ความสำนึกผิดของเขาสายเกินไปที่จะตั้งตนชีวิตใหม่ แต่ความตาย
ของเอสราก็ยังมีผลต่อคนในตระกูลแมนนอนที่เหลืออยู่

2. คริสติน

ในขณะที่โอนีสให้ความเห็นแก่เอสรานั้น เขาก็ให้ความเห็นใจคริสตินเช่นกัน ความ
ผิดหวังของคริสตินในชีวิตคู่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับหญิงทุกคน คริสตินหวังว่าเอสราจะเป็นอย่าง
ที่เขาเคยเป็นเมื่อครั้งเป็นคู่รัก แต่คริสตินก็เข้าใจผิดเพราะเธอไม่สามารถจะดึงเอสราให้
หลุดพ้นจากความเป็นแมนนอนผู้เคร่งครัดในศาสนาได้ ยิ่งกว่านั้นเธอเองยังถูกอิทธิพลของ
ครอบครัวแมนนอนครอบงำจนหมดความสุข มีชีวิตอยู่อย่างคนตายทั้งเป็น ความแค้นที่เธอมีต่อ
เอสราเป็นสาเหตุทำให้เธอสร้างปมเอคิปสุสให้เกิดในตัวของลาวิเนียและโอรินมากขึ้น เพราะ
ลาวิเนียเป็นเสมือนสิ่งที่เตือนให้เธอนึกถึงความเกลียดที่มีต่อเอสรา เธอจึงเกลียดลาวิเนีย
และหันไปรักโอรินผู้ซึ่งใกล้ชิดกับเธอมากกว่าเอสราซึ่งไปรบในสงคราม คริสตินเองคงไม่
อยากจะมีชู้ ถ้าเธอไม่เปล่าเปลี่ยว โอนีสแสดงให้เห็นถึงความผิดของลาวิเนียที่ยุ่งให้โอริน
ไปสงคราม โดยอ้างว่าเป็นหน้าที่ของแมนนอน เพราะสิ่งนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คริสตินเป็นชู้
กับแบรนท์

--- And when Orin was born he seemed my child, only mine, and I
love him for that. I loved him until he let you and your father
nag him into the war, in spite of my begging him not to leave me
alone. (Staring at Lavinia with hatred). I know his leaving me
was your doing principally, Vinnie.

(Homecoming, Act. II, pp.715 - 6.)

ความเกลียดความแค้นทั้งสองชักนำให้โอรินจากเธอไป ตลอดจนความปรารถนาใน
ความรักจึงทำให้เธอเป็นชู้กับแบรนท์ แต่คริสตินไม่รู้ตัวว่าการที่เธอเลือกเป็นชู้กับแบรนท์

แทนที่จะเป็นชายอื่นนั้น เป็นเพราะแหมนที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกับเอสรา และโอริน
 แหมนที่เปรียบเสมือนภาพของเอสราที่เธอต้องการจะให้เขาเป็น โอนีลได้ให้ความเห็นใจ
 การมีอยู่ของคริสตินว่า เป็นเพราะเธอชอบสยดอภาพเอสราในวัยหนุ่มที่เธอรักอย่างฝังใจ
 ครั้นหลังจากแต่งงานแล้วเอสราได้เปลี่ยนไป เธอจึงแสวงหาภาพเดิมที่คริสตินหลง
 รักแหมนที่เพราะเขามิใช่หน้าตาคล้ายคลึงกับโอริน ทำให้เธอคิดถึงโอรินดังที่เธอกล่าวไว้

I never would have fallen in love with Adam if I'd Orin with me.
 When he had gone, there was nothing left. ... And it was then I
 met Adam. --- It was Orin you made me think of! It was Orin.

(The Haunted, Act. III, p.854.)

แม้โอรินจะคล้ายคลึงกับเอสราแต่ก็เป็นเพียงบุตรจึงไม่สามารถแทนที่เอสราอย่าง
 สมบูรณ์ได้ แหมนนั้นสามารถเป็นตัวแทนของเอสราในวัยหนุ่มได้ก็ที่สุด เพราะมีทุกอย่างที่
 เธอปรารถนาจะให้เอสราเป็น ดังนั้นคริสตินจึงหวังที่จะแสวงหาชีวิตใหม่ที่มิแต่ความสุขกับ
 แหมนทุกอย่างที่เธอต้องการ และความเกลียดเอสราเพราะความเปลี่ยนแปลงของเขาจาก
 ครั้งที่ยังเป็นคู่รักกัน ตลอดจนความต้องการจะหลุดพ้นจากกรอบแมนนอนที่มีชีวิตอยู่อย่างไร
 ความสุขสดชื่นนี้ จึงทำให้เธอวางแผนฆ่าเอสรา จะสังเวยได้ไว้ในช่วงก่อนจะลงมือฆ่าเอสรา
 นั้น เธอทนไม่ไหวที่เอสราวิงวอนขอตั้งต้นชีวิตใหม่ด้วย ความอคทนของเธอที่จะอยู่ร่วมกับเอสรา
 ได้สิ้นสุดลงเมื่อพบแหมนที่ เพราะภาพของเอสราในปัจจุบันนี้ ห่างไกลจากวัยหนุ่มมากนัก เป็น
 สิ่งธรรมดาอยู่เองที่เธอยอมเลือกแหมนซึ่งเป็นตัวแทนภาพเอสราในวัยหนุ่ม และเพราะความ
 เกลียดถึงขีดสุดจึงทำให้ระเบิดออกมาโดยการยัโมโหเอสราให้โกรธคนเพื่อที่อาการโรคหัวใจ
 จะได้กำเริบ เมื่อเขาขอयाคริสตินจะได้มีโอกาสวางยาพิษายกายขึ้น ลักษณะของคริสตินที่วาง
 ยามีท่าทีตื่นเต้นมาก แสดงถึงอารมณ์สับสนถึงความกลัวและไม่แน่ใจในการกระทำเท่าใดนัก
 และเพราะความกลัวตัวเองจึงทำให้เธอเป็นลมเมื่อฆ่าเอสราสำเร็จ อากัปกริยาเช่นนี้แสดงให้เห็น
 เห็นว่าธาตุแท้ของคริสตินนั้นไม่ใช่คนเลวร้าย หากแต่สภาพแวดล้อมประกอภกับความบีบคั้นทาง
 จิตใจจึงทำให้เธอเป็นฆาตรกรในที่สุด ความคิดของคริสตินในขณะที่ลงมือฆ่าเอสรานี้มีเพียง
 แดวว่าต้องการฆ่าเพื่อจะได้ไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับคนที่ตนเกลียดอีกต่อไป โดยลืมมองจากแง่ของเอสรา

--- And how could I know he would talk to me the way he did?
 He drove me crazy! --- He was torturing me! I only wanted him
 to die and leave me alone! (The Hunted, Act. IV, p. 797.)

แต่แทนที่คริสตินจะสุขกายสบายใจหลังจากที่เอสราตายลง เธอกลับไร้ความสุข
 ยิ่งขึ้น และเป็นผู้นำเห็นใจมากขึ้นด้วย เพราะเธอถูกหลอนจากการตายของเอสราตลอด
 เวลา สงครามประสาทที่ลาวีเนียจงใจแกล้งทรมาณคริสตินโดยเก็บศพเอสราไว้ในบ้าน ทำ
 ให้คริสตินยิ่งมีอาการสับสนมากขึ้นและหวาดระแวงว่าโอรินจะรู้ความลับชั้นของเธอ ทุกครั้ง
 ที่คริสตินเห็นเก้าอี้หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เตือนให้นึกถึงเอสรา เธอก็ยังมีประสาทเครียดมากขึ้น
 เพราะนึกถึงการมาเอสรา และแม้คริสตินจะแกล้งว่ากล่าวแบรนท์เพื่อบังหน้าไม่ให้โอรินจับ
 ความสัมพันธ์ระหว่างเธอและเขาได้ เพื่อว่าโอรินจะได้เข้าข้างตน แต่คริสตินก็ยังตกอยู่ใน
 หลุมพรางที่ลาวีเนียวางไว้ การที่ลาวีเนียพูดสะกิดคริสตินให้นึกถึงการมาเอสรา ทำให้คริส-
 ตินวุ่นวายมากขึ้น ประการนี้จะหนีไปจากตระกูลแมนนอนและตั้งตนชีวิตใหม่กับแบรนท์ การไป
 หาแบรนท์ของคริสตินเป็นการตกลงไปอยู่กับคักที่ลาวีเนียวางล่อไว้ คริสตินต้องสูญเสียแบรนท์
 ซึ่งเป็นเสมือนแสงสว่างที่จะนำทางชีวิตไปสู่ความสุข เธอไม่สามารถจะทนอยู่ในตระกูลแมนนอน
 ได้อีก ไม่สามารถจะทนอยู่กับความผิดหวัง ความขมขื่นต่อไปได้จึงหาทางออกด้วยความตาย

3. ลาวีเนีย

ลาวีเนียเป็นตัวละครที่ซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจในการกระทำหรือลักษณะ
 นิสัยความน่าเห็นใจของลาวีเนียอยู่ในเฉพาะแง่ที่ว่า ปมเอคิปุสซึ่งเป็นสาเหตุในการกระทำ
 ของเธอนั้นเกิดจากความขัดแย้งของบิคามารคาเป็นข้อให้ ความขมขื่นเสียใจที่คริสตินไม่
 รักคนทำให้เธอหันไปรักพ่อและยึดถือเอสราเป็น super - ego พร้อมกับนั้นก็แสดงปฏิกิริยา
 โต้ตอบมารดาด้วยความเกลียด

Lavinia : So I was born of your disgust! I've always guessed
 that, Mother, ever since I was little --- when I used to come to
 you --- with love, but you would always push me away! I've felt
 if ever since I can remember --- your disgust! --- Oh, I hate you!
 It's only right I should hate you!

(Homecoming, Act. II, p. 714.)

ความเกลียดแม่จึงทำให้ลาวีเนียพยายามปกปิดความคล้ายคลึงกับคริสติน และพยายามแสดงออกทางท่าทาง ลักษณะนิสัยให้เหมือนบิกา อันเป็นอิทธิพลจากการถือเอาบิกาเป็น

แบบฉบับของคน ทั้ง ๆ ที่จิตใจสำนึกนั้นมีความปรารถนาเหมือนคริสติน ความต้องการที่แท้จริง
นี้จะเห็นได้จากปฏิกิริยาที่แสดงออกเมื่อคริสตินตายแล้ว เมื่อลาวิเนียหมกคู้แข่ง เธอได้กระ-
ทำทุกอย่างที่เธอต้องการ การแต่งกายที่สละสลวยกับมารดา ความปรารถนาในความรัก ซึ่ง
โอรินเป็นผู้สังเกตเห็น

I've watched it ever since we sailed for the East. Little by
little it grew like Mother's soul --- as if you were stealing hers
--- as if her death had set you free --- to become her!

(The Haunted, Act. I, scene 2, p.827.)

ความเกลียดแม่อัจฉาแม่ที่เอสราและโอรินรักมากกว่าตนเป็นสาเหตุให้ลาวิเนียพยายาม
ส่งเสริมโอรินให้ไปรบในสงคราม เพื่อไม่ต้องการจะให้แม่มีความสุข โดยที่เธออ้างว่า
กระทำไปเพราะเป็นหน้าที่ของชาวแมนนอนที่ต้องออกสู้รบ ลาวิเนียไม่เคยเห็นใจคริสตินใน
ฐานะผู้หญิงกับผู้หญิงว่า คริสตินจะต้องทนทรมานอยู่กับคนที่เธอเกลียด ลาวิเนียไม่เคยเห็นใจ
ความอดทนของคริสติน แต่กลับต้องการจะแก้แค้นมารดาโดยอ้างว่าทำไปเพื่อชื่อเสียงของ
บิดาและวงศ์ตระกูล แต่ลึกลงไปแล้วสาเหตุสำคัญในการแก้แค้นคริสตินก็คือ ต้องการจะทำลาย
ทุกสิ่งทุกอย่างที่คริสตินรักเพื่อคริสตินจะได้หมดความสุข ลาวิเนียเองรักเอสรา รักโอรินและรักแบรนท์
แต่คนทั้งสามกลับรักคริสตินเสียหมด เหตุนี้จึงเป็นเหตุให้เธออัจฉาคริสติน ลาวิเนียจึงดูเป็น
คนน่าสงสาร เพราะความผิดหวังของเธอ ความขมขื่นผิดหวังของลาวิเนียเห็นได้ชัดในคำพูด
ที่ว่า

I hate you! --- You stole all love from me when I was born!
(Then almost with a sob, hiding her face in her hands) Oh,
Mother! Why have you dohe this to me? What harm had I done
you? ---

(Homecoming, Act. III, p.741.)

สงครามระหว่างคริสตินและลาวิเนียหลังจากเอสราตายนั้นเป็นการชิงดีชิงชัง
คนทั้งสองว่าใครจะเป็นผู้ชนะ ทั้งลาวิเนียและคริสตินพยายามที่จะแย่งโอรินมาเป็นของตน
โดยเฉพาะลาวิเนียนั้น พยายามที่จะแย่งโอรินมาจากคริสตินเพื่อต้องการแสดงให้คริสตินเห็น
ว่าอย่างน้อยเธอก็เป็นฝ่ายชนะในที่สุด ซึ่งคริสตินเองก็รู้ดีในขณะนั้นอยู่ตลอดเวลา

I know you, Winnie! I've watched you ever since you were little, trying to do exactly what you're doing now! You've tried to become the wife of your father and the mother of Orin! You've always schemed to steal my place!

(Homecoming, Act. II, p.716.)

ปมเอคิปส์ในตัวของลาวิเนียนั้นแรงกลามาก จึงสามารถเอาชนะความขัดแย้งในจิตใจของเธอได้ เมื่อใจหนึ่งต้องการให้แม่ฆ่าตัวตาย อีกใจหนึ่งก็กลัวเพราะคริสตินเป็นแม่แต่ในที่สุดปมเอคิปส์ที่ทำให้เธอรักพ่อเกลียดแม่ก็กลายเป็นฝ่ายชนะ เพราะเมื่อหมดคริสตินไปแล้วคนก็จะไ้ไม่มีคู่แข่ง และเมื่อหมดคู่แข่งลาวิเนียนี้ก็สามารถแสดงตนอย่างมีอิสระ ไม่ต้องคอยระวังว่าจะคล้ายคลึงกับคริสติน ลาวิเนียนี้พยายามที่จะผลักดันรอมแมนนอนให้พ้นจากตัวและลืมนัดที่ต่าง ๆ อิทธิพลของเกาะซึ่งเป็นสังคมภายนอกครอบแมนนอนก็มีส่วนทำให้ลาวิเนียนี้ปรารถนาชีวิตที่สดใสและมีอิสระ แม้การฆ่าโอรินก็เป็นเพราะความต้องการจะกำจัดผู้ขัดขวางไม่ให้เธอออกจากสังคมแมนนอน นอกเหนือไปจากความปรารถนาจะเก็บความลับของตระกูลแมนนอนไว้ตลอดกาล ลาวิเนียนี้รู้ว่าตรามโคที่โอรินยังมีชีวิตอยู่ ตรามนั้นเธอจะไม่มันลืมนัดที่เธอได้กระทำไป และโอรินคงจะไม่ยอมให้เธอหลุดพ้นจากกรอมนของตระกูลเช่นกัน

Lavinia : Oh, God, over and over! Will you never lose your guilty conscience! Don't you see how you torture me? You're becoming my guilty conscience, too! ---

(The Haunted, Act. II, p.838.)

ลาวิเนียนี้พยายามให้บีเทอร่แต่งงานกับตนเพื่อที่เธอจะต้องการตั้งตนชีวิตใหม่ ลืมความหลังในอดีตเสียให้สิ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดต่าง ๆ หรือกรอมนแมนนอน เธอต้องการจะมีชีวิตที่เป็นอิสระ สดใสเช่นคนอื่น ๆ ทั่วไป แต่แม่เธอพยายามกระทำทุกอย่างเพื่อจะลืมนัดหรือยอกัดต่าง ๆ แต่ก็ไม่สำเร็จ ในที่สุดปมเพศที่บนศาลาให้เธอกระทำสิ่งต่าง ๆ กลายเป็นเหตุทำให้เธอสำนึกผิดได้ควยเช่นกัน การพลั้งปากเรียกชื่อออคัมเมื่อเธอพบกับบีเทอร่ถึงความสุขที่จะได้รวบรวมกัน ทำให้เธอสำนึกได้ว่าไม่สามารถจะลืมนัด แบรนท์ได้ และลืมนัดผิดต่าง ๆ ที่เธอได้กระทำไป เธอไม่สามารถจะหลุดพ้นจากความเป็นแมนนอน เธอจึงยอมรับชะตากรรมของแมนนอนที่ว่า คนแมนนอนทุกคนถูกลงโทษตั้งแต่เกิด นั่นหมายความว่าแมนนอน

ที่มีชีวิตอยู่จะต้องอยู่ในบังคับบัญชาของคนที่ตายไปแล้ว โดยการยึดถือคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด และด้วยความเป็นแมนนอนที่แท้จริงมีความพากพุมใจในตนเอง เธอจึงยอมรับโทษด้วยการมีชีวิตอยู่อย่างตายทั้งเป็นกับแมนนอนอื่น ๆ ที่เคยมีชีวิตอยู่

4. โอริน

เช่นเดียวกับลาวิเนีย โอรินมีปมเอคิปุสอันแรงกล้าในตัว โดยมีคริสตินเป็น คนเหตุใหญ่ คริสตินพยายามดึงโอรินมาเป็นของตนและปลุกฝังความเกลียดแมนนอนให้กับ โอริน โลกที่คริสตินและโอรินสร้างขึ้นร่วมกันจึงเป็นโลกที่ไม่มีแมนนอนคนใดเข้ามายุ่งเกี่ยว ได้ เป็นโลกแห่งความสุขสำหรับคนทั้งสอง ด้วยเหตุนี้เองโอรินจึงกลายเป็นคนคิดแมนมาตั้งแต่ เล็ก เชื่อฟังแม่ทำให้ความเกลียดพ้อมีมากขึ้น และต่อต้านกรอมและลักษณะนิสัยของแมนนอน อย่างเงียบ ๆ ประสบการณ์จากสงครามทำให้โอรินมองเห็นเกียรติยศและศักดิ์ศรีที่แมนนอนทั้งหลายพากพุมว่าเป็นสิ่งจอมปลอมได้ชัดขึ้น ถึงที่เขาเสียชื่อเสียงเกียรติยศที่ได้รับจากสงครามซึ่งต่างกับเอสราซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่

Lavinia : What I think of how proud of you he was when he came home! He boasted that you had done one of the bravest things he'd seen in the war!

Orin : (astonished then grins with better mockery) One of the bravest things he'd seen! Oh, that's too rich! I'll tell you the joke about the heroic deed. --- I thing as what a joke it would be on the stupid Generals like father if every one both sides suddenly saw the joke war was on them and laughed and shook hands! --- I went mad, wanted to kill, and ran on, yelling. Then a lot of our fools went crazy, too, and followed me and we captured a part of their line we hadn't dared tackle before. --- But father decided it was better policy to overlook that and let me be a hero!

(The Hunted, Act. III, pp. 781 - 2.)

ความเกลียดคิมิกาและกรอมแมนนอนจึงทำให้โอรินตั้งใจที่เอสราตาย เพราะตนจะได้ หมดคู่แข่งที่มาแย่งความรักไปจากแม่และหวังว่าโลกแห่งความสุขระหว่างคริสตินและตนเอง จะเข้ามาแทนที่กรอมแมนนอนที่หมดไป หากแต่ทว่า ปมเอคิปุสในตัวโอรินนี้เอง

ทำให้โอรินตกเป็นเครื่องมือของลาวิเนียในการแก้แค้นมารดา ลาวิเนียฉลาดในการใช้ประโยชน์จากปมเพศของโอรินโดยการพิสูจน์ความรักระหว่างคริสตินและแบรินท ภาพคริสตินที่อ่อนวอนชายอื่นให้พาเธอไปอยู่ร่วมกันในที่ใหม่ ทำให้อารมณ์หึงหวงของเขามีมากขึ้น จนทำให้มาแบรินท แต่เมื่อคลายความโกรธลง โอรินก็เกิดความเห็นใจและเข้าใจแบรินท โอรินได้สร้างให้โอรินเป็นผู้ที่เข้าใจในทุกอย่างทุกอย่างได้เร็ว และความเป็นคนช่างสังเกต ทำให้โอรินเข้าใจในภายหลังได้ว่า ทำไมลาวิเนียจึงเกลียดชังคริสติน

Orin : (mockingly) Adam Brant was a ship's officer, too, wasn't he? Wilkins reminded you of Brant --- and that's why you suddenly discarded mourning in Frisco and bought new clothes --- in Mother's colors ! .....

You're doing the lying! You know damned well that behind all your pretense about Mother's being an act of justice was your jealous hatred. --- You wanted Brant yourself!

(The Haunted, Act. II, p. 841.)

แม้ว่าโอรินจะจิตใจที่บิดาตาย แต่โอรินเองก็ยังมี ความขัดแย้งในใจเกี่ยวกับความตายสองลักษณะคือ ความตายทางร่างกายและความตายทางจิตใจ ประสบการณ์ในสงครามทำให้เขาปราศจากการยึดมั่นร้ายความตายทางรูปธรรม สงครามทำให้เขารู้จักการฆ่าเพียงที่จะมีชีวิตอยู่รอด และยอมรับความตายที่เห็นได้ทั่วไปในสงคราม จนถึงว่าเป็นของธรรมดาสามัญ และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้โอรินสามารถฆ่าแบรินทและตนเองได้โดยไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวหรือยิ่งใหญ่ และการที่เขาไร้ความรู้สึกเสียใจต่อการตายของเอสราอาจเป็นเพราะความชินชากับความตายทางร่างกายเป็นสาเหตุหนึ่งนอกเหนือไปจากอิทธิพลของปมเอคิปุสในส่วนลึกของจิตใจ แต่ในขณะที่เกี่ยวกับอิทธิพลของสังคมและศาสนา อันเป็นกรอบของแมนนอนซึ่งได้รับการปลูกฝังมาจากบิดา ทำให้เขาไม่สามารถเข้าใจได้ว่า เอสราตายไปแล้วเพราะสำหรับเขา เอสราเปรียบเหมือนความตายหรือสงครามที่เขาต้องต่อสู้ทุกขณะ เอสราเป็นตัวแทนของความตายทางจิตใจ ความเป็นชาติอดีตไร้ความรู้สึกใด ๆ เสมือนกับมีชีวิตอยู่อย่างตายทั้งเป็น แม้อเอสราจะตายแต่อิทธิพลแห่งความตายทางจิตใจก็ยังคงครอบงำโอรินอยู่ ดังที่เขาปฏิบัติตามคำสั่งของลาวิเนียโดยอัตโนมัติ เพราะน่าเสียดายของ

ลาวิเนียที่ไชนันคล้ายคลึงเอสรา

Lavinia: (from the doorway --- in a brusque commanding tone like her father's) Orin! Come and see father.

Orin: (starts up from his chair and makes an automatic motion as if to salute --- mechanically) Yes, sir. (then confusedly) What the devil ---? You sounded just like him. Don't do that again, for heaven's sake! ---

(The Haunted, Act. II, p.769.)

หลังจากที่คริสตินตาย อิทธิพลแห่งความตายทางจิตใจยิ่งเพิ่มพูนมากขึ้น อารมณ์อันอ่อนแอและไวต่อความรู้สึกทำให้โอรินรู้สึกสำนึกผิดที่เป็นคนเหตุให้คริสตินต้องตาย แม้จะกลับมาจากเที่ยวเกาะแต่อิทธิพลแห่งสังคมนั้นก็หมดความหมายสำหรับเขา เพราะไม่มีคริสตินเมื่อกลับมาบ้านจึงไร้ความสุข เพราะความสุขสำหรับเขาก็คือมารดา โอรินจึงรู้สึกว้าโลกระหว่างคริสตินและตัวเขาได้สูญสิ้นเหลือแต่โลกของแมนนอนที่มืดความตายทางจิตใจไร้ชีวิตชีวา ภาพที่มีอยู่ในบ้านเป็นเสมือนสิ่งที่เตือนให้เขารู้ว่ากำลังอยู่ในโลกของแมนนอนโลกที่เขาใช้ชีวิตอยู่อย่างตายทั้งเป็น

Orin: (strangely) --- I was sure she'd be waiting for me in there, --- (torturedly) But she wasn't! She isn't any where. It's only they --- (He points to the portraits) They're every-where! But she's gone forever. She'll never forgive me now!

(The Haunted, Act. II, p.826.)

โอรินเข้าใจได้ว่า ทั้งเขาและลาวิเนียไม่มีวันที่จะหลุดพ้นจากกรอบแมนนอน ซึ่งเปรียบเสมือนความตายทางจิตใจไปได้ เขารู้ตัวว่าเขาตกอยู่ในอิทธิพลของแมนนอนและยอมรับสภาพความเป็นแมนนอนคล้ายเอสราขึ้นทุกขณะในขณะที่ลาวิเนียคล้ายมารดาขึ้นทุกขณะเช่นกัน น่าสังเกตว่าแม้โอรินจะรู้ตัวว่าตนเองตกอยู่ในสภาพเช่นไร แต่เขาก็ท้ออาลัยไม่พยายามออกจากกรอบนี้ แม้วาเฮเซลจะพยายามช่วยเขาอย่างไรก็ตาม แต่เฮเซลไม่สามารถจะแทนที่ภาพคริสตินในส่วนลึกของจิตใจโอรินได้ อาจเป็นเพราะความรู้สึกว่ายากที่จะเอาชนะกรอบแมนนอน (ซึ่งต่างกับลาวิเนียที่มีจิตใจแข็งกว่า พยายามต่อสู้จนถึงวินาทีสุดท้าย) โอริน

จึงเลือกทางออกด้วยการฆ่าตัวตายเช่นคริสติน ทั้งนี้ก็เกิดจากความอ่อนแอของเขา แต่หากเกิดจากประสบการณ์ในการรบที่ทำให้โอรินถือว่าความตายจากโลกนี้เป็นของธรรมดา มิได้เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เขายอมรับความตายชนิดนี้โดยคุณงามเพราะสำหรับเขาแล้ว การตายไปจากโลกยิ่งดีกว่าการมีชีวิตอย่างตายทั้งเป็น เช่นแมนนอนทั้งหลายซึ่งเขาไม่มีวันจะเอาชนะได้ ตรงข้ามกับลาวิเนียซึ่งไม่มีประสบการณ์ทางด้านความตายทางร่างกายมาก่อน จึงถือเอาความตายชนิดนี้เป็นสิ่งที่ใหญ่ยิ่งกว่าที่โอรินวิจารณ์ลาวิเนียว่า

Orin: (guilty and resentful) You folks at home take death so solemnly! You would have soon learned at the front that it's only a joke! You don't understand, Vinnie. You have to learn to mock or go crazy, can't you see?

(The Haunted, Act. II, p.780.)

และแม้โอรินจะตายไปแล้ว แต่อิทธิพลของเขาก็คงมีอยู่ คำพูดของเขาที่พูดกับลาวิเนียเสมือนเป็นเครื่องเตือนใจลาวิเนียนึกคิดและเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น

Orin: (somberly) Darkness without a star to guide us! Where are we going, Vinnie? (Then with a mocking credule) Oh, I know you think you know where you're going, but there's many a slip, remember!

(The Haunted, Act. II, p.838.)

5. แพรนท

แพรนทที่เหมือนกันที่มีปมเอคิปุสอันแรงกล้าในตัวเหมือนแมนนอนคนอื่น ๆ แต่ปมเอคิปุสของแพรนทนั้นน่าจะเกิดมาจากความรักและความสงสารมารดาที่ต้องลำบากยากจน หาเลี้ยงบิดาที่ชราและชเมา แพรนทลงความเห็นว่ามารดาที่บิดาอับอายไม่กล้าสู่หนามาแมนนอนทั้งหลาย เพราะแต่งงานกับมารดาซึ่งเป็นหญิงต่ำศักดิ์กว่านั้นเป็นสิ่งที่ชราอย่างยิ่ง มีหน้าซ้ำบิดาของตนยังอ่อนแอไม่กล้าต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมในมรดกจึงทำให้ครอบครัวได้รับความลำบาก ความคิดนี้ทำให้เขาเกลียดชังบิดายิ่งขึ้น และทุ่มเทความรักความสนใจให้กับมารดาจนหมดสิ้น และไม่ต้องการจะเป็นผู้คืออย่างบิดาหรือเหล่าแมนนอนซึ่งตัวเขาเองถูกกว่ามีลักษณะนิสัยแห่งความอ่อนแอและความชลาอยู่ในตัว ไม่กล้าเผชิญกับความจริงที่ตนเองเป็นอยู่

You're a coward, are you like all Mannons, when it comes to facing the truth about themselves.... I'll bet he never told you your grandfather, Abe Mannon, as well as his brother, loved my mother. ... It was his jealous revenge made him disown my father and cheated him out of his share of business they'd inherited.

(Homecoming, Act. I, p.707.)

คำพูดนี้ช่วยยืนยันว่า เพราะความเหยียดหยามแมนนอนจึงทำให้เขาพยายามทำตัวให้ห่างจากความเป็นแมนนอนมากที่สุด การที่แบรนทั้นหนีออกจากบ้านก็เพราะไม่ต้องการจะเป็นแมนนอนอย่างที่มารดาต้องการ การที่แบรนทั้นหลงใหลชีวิตบนเกาะก็เพราะสังคมที่นั่นแตกต่างจากสังคมแมนนอนที่มีแต่ความโลภ ความคดโกงซึ่งตัวเขาได้ประสบมา

เพราะปมเอคิปัสของแบรนทั้นจึงทำให้เขาเคียดแค้นแมนนอนโดยเฉพาะเอสราที่ปล่อยให้มารดาของเขาต้องอดตายโดยไม่สนใจกับการขอความช่วยเหลือของเธอ แบรนทั้นต้องการจะแก้แค้นเอสราให้ได้โดยตั้งใจจะแย่งคริสตินจากเขา แต่เพราะปมเพศเช่นกันที่ทำให้เขาหลงรักคริสตินซึ่งคล้ายคลึงกับมารดาอย่างจริงใจ ความรักที่เขาทุ่มเทเธอเห็นได้ชัดเมื่อคริสตินช่วยแบรนทั้นให้เกิดความหวังเธอ ด้วยอารมณ์ที่เกิดขึ้นเพียงชั่วบู่จึงทำให้แบรนทั้นตัดสินใจช่วยคริสตินวางแผนฆ่าเอสราทาง ๆ ที่เขามีเคยคิดจะแก้แค้นด้วยวิธีนี้มาก่อน

Christine: Have you thought of this side of his homecoming that he's coming back to my bed? If you love me as much as you claim I should think that would rid you of any scruples! ... (More tauntingly)

But perhaps your love has only been a lie you told me, ... to take the sneaking revenge on him of being a backstair lover! Perhaps Brant (stung, grabbing her by the shoulders... fiercely) Stop it! I'll do anything you want! You know it ...

(Homecoming, Act. II, p.725.)

แต่แล้วเมื่อการแก้แค้นสิ้นสุดลง แบรนทั้นเองก็เกิดความสำนึกผิดในการกระทำของตน แบรนทั้นรู้สึกเสียดายว่าได้กระทำความผิดที่ชเลาเช่นที่เคยกล่าวพวกแมนนอนทั้งหลาย อากัปกิริยา

ของเขาที่เดินไปมาบนเรืออย่างไม่สบายใจ คอยระวังตัวอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าจะอยู่เพียงคนเดียวตามลำพังก็ตาม กิริยานี้สื่อให้เห็นความกลัวผลการกระทำผิดของตน และถึงแม้เขาจะวางแผนหนีไปตั้งถิ่นฐานใหม่กับคริสตัม แต่เขาก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากความทรงจำในการแก่แค้นเอสราครั้งนี้ได้ ความเสียใจที่คงสละอาชีพเดินเรือและความหมดหวังที่จะใช้ชีวิตบนเกาะร่วมกับคริสตัมเป็นเสมือนความสูญเสียอิสระทางใจไว้ชีวิตที่สุขและห่างไกลจากบาปเหลือแต่ความเศร้าหมองแทนที่

Brant : (a bitter, hopeless yearning) Aye ... The Blessed Isles. May be we can still find happiness and forget!... Aye, there's peace, and forgetfulness for us there... if we can find those island now!

(The Hunted, Act. IV, p.799.)

ความรู้สึกละเอียดและซับซ้อนของแบรนท์ช่วยให้ผู้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจไม่น้อยกว่าเขาไม่ได้ตั้งใจที่จะทำความผิดเช่นนั้นมาก่อน แต่เพราะอารมณ์วุ่นวายจึงทำให้แบรนท์ของประสมกับสภาพตายทั้งเป็น ไร้ความสุขทางจิตใจทั้งเช่นคริสตัมและโอริบประสมมาก่อน ฉะนั้นเมื่อโอริบฆ่าแบรนท์ตาย ผู้จึงเกิดความรู้สึกโล่งใจแทนแบรนท์ที่สามารถพ้นทุกข์จากสภาพตายทั้งเป็นได้ เหมือนกับที่โอริบและคริสตัมเลือกการตายจากโลกนี้มากกว่าที่จะอยู่อย่างทนทุกข์ทรมาน นอกจากนั้นการที่โอริบเสนอสภาพของแบรนท์ก่อนตายอย่างละเอียด เป็นการให้ความรู้สึกแก่ผู้ว่า ทั้งคริสตัมและแบรนท์เปรียบเสมือนผู้ที่ถูกตามล่าโดยโอริบและลาวิเนีย อากการที่แบรนท์คอยระวังหลบซ่อนมิให้ใครเห็นว่าการกำลังพุกอยู่กับคริสตัมเปรียบเสมือนอาการของสัตว์ระแวงภัย เป็นการเน้นให้เห็นความหมายของชื่อเรื่อง The Haunted อย่างชัดแจ้ง และเน้นให้เห็นความคิดของกรีกที่โอนี่รับมาด้วยคือ "On him that doeth shall be done" การที่แบรนท์กระทำกับเอสราอย่างไร เขาก็ได้รับกรรมสนองเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบการตายของแบรนท์ โอริบ คริสตัมกับสภาพลาวิเนียในฝันปลายแล้วจะเห็นว่า การตายของคนทั้งสามที่คล้ายคลึงกัน ช่วยเน้นความผิดแปลกของลาวิเนียที่ต่างจากคนอื่น ๆ ขณะที่โอริบและคริสตัมเลือกความตายทางร่างกายเพื่อให้พ้นทุกข์จากสภาพความตายทางจิตใจ ลาวิเนียกลับยอมที่จะเผชิญทุกข์กับสภาพตายทั้งเป็นอย่างเด็ดเดี่ยวและตั้งใจ

จริง การกระทำเช่นนี้ช่วยเน้นความเป็นตัวละครที่น่าเศร้าของลาวิเนียให้เห็นชัด

จะเห็นได้ว่า โอนีลเสนอให้เห็นตัวละครทุกตัวที่ต้องประสบชะตากรรมเพราะเหตุ
 ที่เกิดจากพฤติกรรมทางจิตอันได้รับอิทธิพลมาจากสังคม ศาสนา และปมเพศ นับเป็นการนำ
 เอาชะตากรรมซึ่งมีพระเจ้าบัญญัติมาดัดแปลงให้เกิดจากพฤติกรรมทางจิตอันเปรียบเสมือน
 พระเจ้าในสมัยใหม่ แต่อย่างไรก็ดี ความเข้มข้น ความเศร้าหมองของตัวละครทุกตัวที่เกิดจาก
 การกระทำยังสะท้อนให้เห็นความคิดของกรีกที่โอนีลรับมา นั่นคือ "The doer must suffer"
 จุดจบที่เศร้าหมองของตัวละครทุกตัวยังสร้างอารมณ์และความประทับใจแบบละครกรีกให้แก่
 ผู้อีกด้วย ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงชีวิตมนุษย์ได้ดีขึ้น มองเห็นคัมภีร์อันเป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ซึ่ง
 เกิดจากอำนาจที่แต่ละคนไม่เข้าใจและยากจะเอาชนะได้ มนุษย์จำต้องเดินไปตามทางชีวิตนั้น
 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชอนคล้ายคลึงกับละครกรีกที่แสดงให้เห็นความต่ำต้อยของมนุษย์ที่ไม่
 สามารถเอาชนะอำนาจของพระเจ้าหรือชะตากรรมของตนได้นั่นเอง